Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

[..]эмнай 1921 оной [..]брин 21-һээ гарана | № 143 (14254) | 1976 оной июниин 18, пятница | Сэн 2 мүнгэн

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ПАРТИЙНА ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ПРОПАГАНДИСТНАРТА БУРЯАДАЙ АССР-эй КУЛЬТУРЫН ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЫН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Марксистско - ленинскэ суртал дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ аша габьяатай байһанайнь түлөө **Буряадай АССР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшын** хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Игумнова Людмила Константиновнада — Улаан-Үдын авиационно заводой цехэй начальник.

Кубышкин Петр Иосифовичто — Улаан-Үдэ хотын медицинскэ училищиин һуралсалан талаар директорэй орлогшо.

Майоров Федор Андреевичтэ — Зүүн-Сибириин түмэр замай Мысовая станциин ахамад электромеханик.

Разницын Павел Трифоновичтэ — Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой бригадир.

Тулохонов Иван Григорьевичто — Загарайн аймагай Элхиин дунда һургуулиин багша.

Цырендоржиев Базардари Дондоковичто — Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой ахамад агроном.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарнин түлөө президиумэй гэшүүн Д. ГОНЧИКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной июниин 16.

Минии табан жэл — минии арга боломжо

ОРОЛДОХОЛ ХЭРЭГТЭЙ...

АРБАДАХИ табан жэл соо манай арад асарн ехэ соци[..]ьно-экономическа программа бэе[..]үлхэ байна. Тиимэһээ энэ хэрэ[..] амжалтатайгаар дүүргэхын [..]ада хүн бүхэн, ажалшадай кол[..]тив бүхэн урдаа тоб гэмэ эли [..]о зорилгонуудые табиха, бии [..]гаа нөөсэ арга боломжонуудаа [..] элирүүлжэ хэрэглэхэ, бүхы [..]ргэжэл шадабаряа, хүсэл оролдолгоёо, хүсэ шадалаа табан жэ[..]гээ даабарине дүүргэлгэдэ [..]рюулха нангин уялгатай болоно. Гадна гаргажа байһан продукциингаа, бүхы хүдэлмэриингөө шана[р] һайжаруулхын, үйлэдбэриин [аш]аг үрые дээшэлүүлхын түлөө [..] ехэ зорилго маанадай, юрын [хү]дэлмэришэдэй урда элеэр та[..]дана. Энэ ушар тон шухала [..]а шанартай. Юуб гэхэдэ, пар[тии]н энэ заабарине бодото дээрэнь [..]лүүлхэдээ, ганса продукциин [ша]нарта анхараад лэ гараха бэ[шэ,] харин үйлэдбэриингөө, ажа[..]далайнгаа бүхы талыень һай[ж]аруулха, комплексноор эдэ бү[..]ые хэхэ байна гээшэбди. Гад[на] хүдэлмэриин эмхидхэл һайжа[ру]лха, ажалай сагые зүбөөр хэ[рэг]лэхэ, хүдэлмэришэдэй мэргэ[..] шадабарине дээшэлүүлхэ, тэ[..]эй харюусалгые, урдань та[..]аг эрилтэеэ саашадань шангад[ха]а гэхэ мэтын тон шухала [..]госонууд энээнһээ уламжалан [..]на.

КПСС-эй XXV съездын материалнуудые би наринаар шуда[..]б, шэнжэлээб. Тиихэдээ манай [за]водой саашанхи хүгжэлтын гол [..]лэлые элеэр ойлгожо абааб [ба] һананаб. Гадна мүнөөдэр [..]гэлдэрэйхиһөө, үглөөдэр мү[..]дэрэйхиһөө һайнаар ажаллаха [нан]гин уялгатай байһанаа мүн лэ [..]уужа, шэнэ табан жэл соо хэ[..] ажалаа бодомжолжо үзөө бэ[..]б.

Манай заводой түрүү фрезеровщик, Ажалай Улаан Тугай ордентэ Т. И. Фёдоров табан жэлэйнгээ даабарине болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэе гэжэ хүдэлмэришэдые уряалһан юм. Предприятиимнай олон тиражтай газетэдэ энэ хандалгын барлагдан гасуу би тэрээнтэй танилсааб. Тиигээд бүхы арга боломжонуудаа хаража, нүхэдтэеэ хэлсэжэ үзэхэ гэжэ шиидээ һэм.

Нэн түрүүн дүй дүршэлтэй токарь А. М. Балдуевтай хөөрэлдэбэб. Би тэрээнтэй мүрысэдэгби. Хоюулан һуужа, арга боломжонуудаа баримталан бодожо үзөөд, нүхэр Фёдоровой үүсхэл дэмжэхэ гэһэн шиидхэбэри абаа һэмди.

Тиихэдээ арбадахи табан жэлэйнгээ даабарине 3,5 жэл соо дүүргэхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга би абааб. Иимэ үүсхэлтэ хүдэлөөнүүд ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, эдээнэй үндэһөөр дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад байхадаа, хүдэлмэришэн бүхэн бүри һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхые эрмэлзэхэ ха юм. Юрэдөө, хүдэлмэришэн хүнэй нэрэ хүндые хухалхагүйе оролдохол байха гэжэ һанахаар лэ даа.

Тиимэһээ би баһал хэлэһэн үгэдөө заабол хүрэхын тулада юу хэхэ, ямараар ажаллаха тухайгаа бодомжолооб. Түбхын түрүүндэ продукциингаа шанар һайжаруулха талаар ехэ юумэ хэхэ ёһотой байһанаа ойлгожо байгааб. Мүнөө өөрын шанарай тамгатай болонхойшье һаа, энээгээр һанаагаа амараад һуухагүймни эли. Жэшээлхэдэ, зарим детальнуудые бүтээлгын технологиие, инструментнүүдээ ондоо болгожо, ажалаа түргэдхэхэ, продукциингаа шанар һайжаруулха арга боломжотой байһанаа элирүүлээ һэм. Энээнэй үндэһөөр табан жэлэй туршада уралан нарижуулгын 5 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 1.300 түхэрнгэй алмалта, арьбалалта туйлаха арга олгохо тухай уялга соомни бэшээтэй.

Энэ ушарта ганса өөрынгөө ажал тухай бодоогүймни мэдээжэ. Хэрбээ минии оруулһан дурадхалнуудай һайшаагдаа һаань, заводоймной бусадшье токарьнуудта горитой туһаламжа боложо үгэхэ жэшээтэй ха юм. **Тиимэһээ минии нөөсэ, арга боломжонууд — сугтаа хүдэлдэг нүхэдэймни арга боломжонууд мүн.**

Ажалайнгаа сагые зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ тон ехэ удха шанартай. Энээнһээ уламжалан хүдэлмэриингөө эмхидхэл һайжаруулха ёһотой болонобди. Нэн түрүүн ажалайнгаа эхилхэһээ 10—20 минута урда тээнь ерээд, хүдэлхэ газараа бэлдэхэ, халаан соо хэхэ ажалаа элирүүлжэ, ухаан соогоо тэрэнээ яажа дүүргэхэ байһанаа түсэблэхэ хэрэгтэй.

Саашадаа, ажаллажа байхадаа, ямар нэгэ деталь бүтээлгэдэ хэрэглэгдэдэг сагаа бага болгохо тухай ходо бодохо хэрэгтэй. Хэрбээ һанаһандаа хүрэбэлшни ажалаа бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ арга олдохо бшуу.

Гадна мастертаа шадал зэргээрээ ходо туһалжа байха хэрэгтэй гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, маанадай, дүй дүршэлтэй, үнинэй хүдэлмэришэдэй тэрээндэ туһалаагүй һаа, хэн туһалха гээшэб? Тиимэһээ үйлэдбэриин тон шухала асуудалнуудые шиидхэхэдээ, мастер маанадта түшэглэдэг заншалтай болонхой.

Онсолходо, хүдэлмэришэдэй эдэбхи габшагай ажал хоёр хоорондоо таһаршагүй нягта холбоотой. Юуб гэхэдэ, нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахадаа, хүдэлмэришэн хүмүүжэн ургана, хэжэ байһан гол ажалайнгаа удха шанарые гүйсэд ойлгодог болоно. Тиимэһээ хайша хэрэгээр, еһын тэдысэ ажалаа хэхэ аал? Энэ арга нүхэсэл ажалай бүтээсэ болон үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ горитой нүлөө үзүүлхэ гэжэ лабламаар.

Манай заводто залуу хүдэлмэришэд олон. Тэдэнэрэй зариманиинь һургуули һая дүүргээд ерэдэг. Тиимэһээ оройдоо мэргэжэлгүй байдагынь эли. Энэ ушарта дүй дүршэлтэй, үнинэй хүдэлмэришэдэй туһаламжа ехэ хэрэгтэй болодог.

Би баһа энэ хэрэгтэ хубитаяа оруулдагби, оруулхашье байхаб. Табан жэлэй турша соо 5 залуу хүбүүд, басагадые мэргэжэлдээ һургаха уялгатайб. 1976 оной эхинһээ хоишо Тамара Сёмушкина гэжэ залуухан басагые шефтээ абаа һэм. Мүнөө тэрэ бэеэ даагаад хүдэлнэ. Гэбэшье һурагшаяа харааһаа алданагүйб. Хэрэгтэй болоо һаань, нүхэр еһоной туһаламжа үзүүлхэ, заабари үгэхэ хэрэг гараад лэ байдаг ха юм.

Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдһээ уламжалан, һурган хүмүүжүүлэгшэдэй урда шэнэ зорилгонууд табигдана. Залуушуулые мэргэжэлдээ һургахадаа, нэн түрүүн бүтээсэ ехэтэй ажалда тэдэнэрые шэглүүлхэ ёһотой болгодоно. Гэбэшье шанар һайнгай продукци гаргаха тухай мартаха ёһогүй байһамнай эли. Тиимэһээ ажалайнь түрүүшын алхамуудһаа эхилжэ, тэдэнэртэ энээниие ойлгуулха, энэ талаар бии байһан дүй дүршэлөө сүм дамжуулан үгэхэ хэрэгтэй гээшэ.

«Минии табан жэл — минии арга боломжо»... Энэ ойлгосо ехэ үргэн удха шанартай. Юуб гэхэдэ, хүн бүхэнэй арга боломжоһоо, тэрэнээ хэр хүсэдөөр ажалдаа хэрэглэһэнһээнь хубиин, хамтын хэрэг дулдыдаха болоно бшуу. **Тиимэһээ өөрынгөө ажал тухай хөөрэхэдөө, коллективэйнгээ ажал тухай хөөрэбэб гэжэ ойлгоноб.** Саашадаа үшөөшье олон нөөсэ арга боломжонуудаа элирүүлхэт байхабди гэжэ этигэнэб. Абаһан уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдээ тэдэниие хүсэдөөр хэрэглэхые оролдохобди.

Г. КУЛИКОВ.
Улаан-Үдын авиационно заводой токарь, коммунис ажалай ударник.

Коммунис ажалай ударник Георгий Романович Куликов КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэдэ хубитаяа оруулха зорилгоор хубинигаа табан жэлые болзорһоонь урид дүүргэхэ арга боломжонууд тухайгаа хөөрэжэ үгэбэ. Манай уншагшадта туһатай байха гэжэ найдаад, бусад олон ондоо мэргэжэлтэй ажалшадые энэ хөөрэлдөөндэ хабаадахыень редакци уншагшадтаа хандана.

[М]алай тэжээл — мүнөөдэрэй [г]ол асуудал

[З]ОРИЛГОЁО [..]ЛГООД БАЙХАДАА...

[..]ын адуу, эбэргэ бодо [..]он хонин һүрэгэй [..]ой жэл бүри олошор [..] шэмэ ехээр үгэдэг [..] байгаа ушар хадаа [..]алаа тэжээлээр ханга[..]аруулха эрилтэ таби[..]ай совхоз Зэдэ гол[..]шоо гараһан багахан [..] адагта оршодог. Эн[..]лүүриин газар бага, [..]ан гэхээр ёһотой тал[..] үгы шахуу.

[..]эй жэлнүүдтэ ажахы[..]о газарта үбһэ сабша[..]оо һэмди. Теэд тэндэ [..]дэһэн үбһэнэй өөрын [..] тон ехэ, таряа тал[..] 2—3 дахин дээгүүр [..]дог. Тэрэниие зөөхын [..] хамаг автомашина, тракторнуудаа хабаа[..] тэдэнээ муу хар[..]буулжа, эбдэдэгшье [..] Иимэ хүшэр бай[..]тарахын тула нютаг[..] байгаа газараа зү[..]рэглэжэ, ашаг үрэ [..]аха гэһэн зорилго [..]лэй саада тээ табиг[..]

[..] ондо олон жэлэй но[..] үрэһэ Шэтын об[..] асаржа, аймаг до[..]ха түрүүлэн тарил[..]һэмди. Урдань саб[..] газар борнойлжо [..] бута болдогуудые [..]хаха, модо, шулуу[..]рлэхэһээ ондоо би[..] хэгдэдэггүй [..]өөр жэл бүри һубаг [..] татажа, бага зэргэ [..] байгаабди, мүнөө[..] ажал хэгдэнэ. Наг [..]ргагдана. Эдэ бүгэдэ [..]ын малда хүсэд [..] тэжээл бэлэдхэхэ [..] гүйсэд хангадаггүй

[..]а-Нугын 100 гектар [..] хахалаад, сиби[..]оснец гэжэ ногооной [..]рихадамнай, зарим [..]раа ехээр гутаһан [..]игтэйшэг аад, зөө[..]һэтэй нуга газарта [..]ан сибириин волос[..]рүүшын жэл хүнэй [..] һайн ургаса үгөө [..]хэзэ тэрэ сабшалан[..]ар бүриһөө 10,8 [..] үбһэн абтаа. Хойто [..] Үлэнтэ гэжэ газарта [..] дээрэ мүн лэ тин[..] таригдаба. Эндэһээ гектарай 16 центнер үбһэ, ногооной 1 центнер үрэһэ хуряажа, аймагай бусад ажахынуудта ногооной үрэһэ багаханаар худалдаа бэлэйбди.

Удаадахи 1973 ондо үшөө 50 гектар дээрэ ногоон таригдаа. Энэ талмайһаа 1064 центнер гэхэ гү, али гектар бүриһөө 19,7 центнер һайн шанартай үбһэ хуряаһан байнабди. Түрүүшээр тариһан талмайнуудһаа ногооной һайн үрэһэ абадаг болојо, өөһэдынгөө аймагай, хүршэ Зэдын ажахынуудта худалдаад, ногоо тарилгада гараһан гаргашаяа тэхэрюулжэ эхилээбди.

Жэл бүри таримал ногооной ургасын дээшэлхэдэ, совхозоймнай хүдэлмэришэд, илангаяа малшад урмашажа, 1974 ондо үшөө 200 гектар дээрэ олон жэлэй ногоо тариһан байнабди. Механизаторнууд, луговодуудай дүршэлгэй болојо эхилээ. Энээнэй гектар бүриһөө 21 центнер ногоо сабшажа, үбһэ, сенаж бэлэдхэһэн байгаабди.

Үнгэрэгшэ 1975 ондо 136 гектар хүбхэтэһэн сабшалангаа хахалжа, мүн лэ сибириин волоснец таряад, гектар бүриһөө 35 центнер эрхим шанартай үбһэ абаабди. Эдэ бүгэдые хаража үзэхэдэ, олон жэлэй ногооной ургасын хэмжээн жэл бүри дээшэлжэ байна гээшэ. 1971 ондо гектар бүриһөө 10,8 центнер үбһэ абаһан һаа, нёдондо аяар 35 центнер болоо гэхэ гү, али табан жэлэй туршада ногооной ургаса 3 дахин ехэ болоо бшуу.

Мүнөө бүхыдөө 504 гектар сабшалан үндэһөөрөө һайжаруулагданхай. Тэрэнэй 234 гектарынь урдандаа хахалагдадаг газар байһан юм. Мүнөө тэндэ олон жэлэй ногоон таригдажа, ехэ ургаса үгэдэг сабшалан болоо.

Үнгэрэгшэ жэлдэ олон жэлэй ногооной 102 центнер үрэһэ суглуулаабди. Мүн 9621 центнер үбһэн абтаа. Иимэ амжалта туйлахын тула совхозой сабшалан һайжаруулха отрядай гэшүүд, малшад нилээд ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Гансахан 1975 ондо 5866 тонно наг шэбхэ сабшалан дээрэ гарһан, 104 гектар дээрэ үтэг хэгдэһэн, 3800 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулһан, борнойлһон, сэбэрлэһэн байгаа. Таримал ногооной 109 гектар газар хорёологдонхой.

Манай совхозой сабшалангай газар азодоор дутамаг гэжэ эрдэмтэдэй шэнжэлгэ элирүүлһэн юм. Тиимэһээ аммиагай селитрэ, мочевинэ тараагаабди. Саашадаашье тиимэ ажал хэгдэхэ юм. Үтэгжүүлгэ гаргаһан сабшалангаа уһалхын тула ехэ оролдолго гаргагдана. 680 гектар сабшалан һайрамай болон горхоной урадхал уһаар, 520 гектар уһалуурийн системэһээ уһдалагдадаг болоо.

Нютагаимнай пенсионернүүд Гомбо Цыренов, Шагдаржаб Чойнжуров, Цыремпил Цыденов, Дашажаб Цыбенов, Дамдин Чимитов гэгшэд жэл бүри сабшалан дээрэ тошо халяадаг, хабартаа уһалдаг юм. Эдэнэрэй оролдолгоор Баруун, Зүүн голнуудан, Дүтэлүүрэй сабшалангай ургаса хараа байса дээшэлээ. Манай нютагай колхоздо, һүүлээрнь совхоздо 30 гаран жэл бригадираар ажаллаһан Ринчинжаб Цыдемпилович Очировай хүтэлбэри доро коммунист Н. М. Дамбаеван звено сабшалан һайжаруулгын хүдэлмэри эрхилдэг байна. Тус звенодо 5 хүн хүдэлнэ мүн 3 трактор даалгагданхай.

Олон жэлэй таримал ногоо ургуулдаг болоһонһоо хойшо дунда зэргээр бүхы сабшалангай гектар бүриһөө 13—14 центнер үбһэ абанабди. Хэрбээ саашадаа ногоо тарилгые үшөө үргэдхөө һаа, гектарһаа 20—25 центнер үбһэ абаха арга бии. Энээниие гэршэлһэн баримтанууд түрүүн хэлэгдээ һэн. Таримал ногооной талмай ехэ болгохо зорилго табигдаһан зандаа. Ургаса муутай сабшалангай газар хахалжа, сибириин волоснецые үшөө ехээр таридаг болохобди. Энэ ажалда дүршэлтэн хүнүүд бии, өөһэдын үрэһэтэй болообди.

Үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлжэ, ажалай шанар һайжаруулха тухай КПСС-эй XXV съездын табиһан зорилгонуудтай танилсаһан манай совхозой хүдэлмэришэд, малшад, механизаторнууд ажахынгаа гол һалбари — адууһа мал тэжээлээр гүйсэд һайн хангадаг болојо, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ зорилго шиидхэжэ байна. Энээниие бэелүүлхэ онол арга хадаа олон жэлэй ногоо ехээр таржа, ургасыень дээшэлүүлгэ мүн гэжэ совхозой бүхы ажалшад ойлгонхой. Энэ хадаа ажахымнай коллективэй шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Б. Ц. ОЧИРОВ
Харацайн совхозой директор
Захааминай аймаг.

Зун — ехэ һүнэй хаһа

Үнеэн бүриһөө – 1200 килограмм

— Зунай бэлшээриин үедэ һү ехээр һааха зорилго гансашье манай коллективтэ бэшэ, мүн ажахын бүхы һаалишадта табигдаһан ааб даа. Энэ хабартаа хүйтэн байжа, тухашаруулан алдаа. Мүнөө бага зэргэ дулааржа, наранайшье элшэ хурсадажа захалба. Бэлшээридэ ногооншье һайжараа. Илангаяа добо газарнай хара шэрэмээр халюурбал — гээд, Каргиновска һаалиин гүүртые даагша Александр Сергеевич Гашов бидэнэй асуудалда харюусаха мүртөө, коллективэйнгээ туйлаһан һүүлэй дүн дэлгэрэнгыгээр хөөрөө бэлэй.

Урдандаа ажахы соогоо ходол гээгдэжэ ябадаг байһан энэ фермэ мүнөө мүрысөөндэ эрхимлэжэ гарадаг болонхой юм. Нёдондо тус гүүртын дүршэлтэй һаалишад үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3447 килограмм һү һаажа, аймаг дотороо онсо шалгараа һэн. Тиихэдэ түрүү. бэлиг шадабаритай һаалишадай нэгэн — Татьяна Селиванова үнеэн бүриһөө 4074 килограмм һү абажа, дүрбэн мянганай хилэ анха түрүүшынхеэ дабаһан намтартай.

Дурсагдаһан фермын коллектив гүрэндэ һү тушааха үнгэрһэн табан һарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэнхэй, туйлаһан амжалтаяа улам батадхажа байна. Харин мүнөө зунай бэлшээриин үедэ ямар зорилго хараалаанхайб гэбэл, үнеэн бүриһөө 1.250 килограммһаа бага бэшэ һү һааха шиидэнэ. Энэнь дунда зэргээр ааб даа. Тиихэдэ түрүү һаалишад, Анна, Татьяна Селивановатан, Екатерина Мифтакова гэгшэд бүришье ехэ уялга абанхай.

Каргиновска фермэдэ 118 үнеэн харууһалагдана. Үдэртэ бүхыдөө 1.100 килограмм һүн һаагдажа, һү һаалинь хоног бүри дээшэлжэ байна.

Энэ коллектив зунай бэлшээриин үедэ ехэ һү һаахаар абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхээр гэжэ тэмдэглэлтэй. Ушар иимэһээ, фермэдэ журамаа алдаһан, ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандадаг һаалишад үгы, булта дүршэнхэй юм. Хоёрдохёор, үнеэдээ зоотехническэ заабарийн ёһоор харууһалжа, һаажа, һүнэйнгөө шанар һайжаруулхын тула горитой оролдолго гаргана. Мүн бэлшээридэ манахадаа үхэршэдынь үнеэдээ заабол элбэг ногоотой газарта, уһа голой эрьеэр абаашадаг.

— Манай мал адуулагшад бэрхэл зон даа. Николай Москвитин, Пётр Мусонов, Вячеслав Рыскин, Георгий Суханов гэгшэд малаа хаана, хэзээ, хайшан гээд бэлшээхые һайн мэдэдэг. Зунай ехэ һүн гансашье һаалишадай бэшэ, мүн мал адуулагшадай оролдолгоһоо ха юм. Бултадаа, бүхы коллективээрээ эрмэлзэбэл, абаһан уялгаяа заабол дүүргэхэбди, — гэжэ фермые даагша Александр Гашов хэлээ һэн.

Дурсагдагша гүүртын малай бэлшэхэ бэлшээри уһалагдадаггүй, ногоониинь шье һайнаар ургадаггүй юм. Тиимэһээ энэ хабартаа фермэдэ дүтэхэнэ 16 гектарта ороохото ургамалтай холижо ногоо тариһан байна.

Игэжэ эдэ үдэрнүүдтэ Кабанскын совхозой Каргиновска фермын коллектив туйлаһанаа улам батадхахаар ажаллажа байнхан.

А. ХАЛТУЕВ.

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИ ДҮҮРЭБЭ

«Мүнөөнэй эрхэ байдалда үзэл сурталай хүдэлмэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ тухай КПСС-эй XXV съезд» гэһэн асуудалаар болоһон республиканска научно-практическа конференци үсэглэлдэр гурбан секци болојо хүдэлбэ.

Совет хүнүүдые зүб эрилтэнүүдтэйгээр хүмүүжүүлгэ ба коммунис ёһо гуримда харша ябадалнуудтай тэмсэл гэһэн асуудалаар КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь **С. В. Ангапов** элидхэл хэбэ. Ажалшадые, залуу үетэниие интернациональна, патриотизмын үзэл бодолоор хүмүүжүүлхэ талаар партийна организацинуудай хүдэлмэри гэһэн темээр КПСС-эй Загарайн райкомой нэгэдэхи секретарь **Ю. Р. Дмитриев**, марксизм-ленинизмын сурталые олониигээрээ шудалха гээшэ мүнөөнэй шатадахи нийтын үзэл бодол хүгжөөхэ шухала онсо шэнжэ мүн гэһэн темээр КПСС-эй Советскэ райкомой секретарь **Г. К. Ячменева** гэгшэд мэдээсэл хэбэ. Мүнөөнэй эрхэ байдалда арад зониие атеистическээр хүмүүжүүлгэ гэһэн асуудалаар КПСС-эй Яруунын райкомой секретарь **В. З. Алсахаев**, ажалай мэргэжэл олохоор, һурагшадые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхын тулада һургуулинуудай партийна организацинуудан хүдэлмэри тухай КПСС-эй Хэжэнгын райкомой секретарь **А. Б. Раднаев** мэдээсэл хээ. Мүнөөнэй эрхэ байдалда залуушуулые үзэл бодолой, нравственна талаһаань, ажалда һурган хүмүүжүүлхэ тухай КПСС-эй XXV съезд гэһэн асуудалаар ВЛКСМ-эй обкомой секретарь **А. И. Лоскутников**, үйлэдбэриин коллективэй хүтэлбэрилэгшын эмхидхэлэй ба хүмүүжүүлгын ажал ябуулгые зохилдуулан эрхилхэ гэһэн темээр КПСС-эй Октябрьска райкомой секретарь **В. И. Башкеев**, коллективтэ ажалай журам хүмүүжүүлхэ зорилгые шиидхэхэ асуудалаар Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой парткомой секретарь **В. Б. Нимаев**, социальна түсэблэлгэ ба коллективэй соохи моральна байдал гэһэн темээр нарин сэмбын комбинадай директор **К. П. Альцман** гэгшэд мэдээсэбэ.

Үзэл сурталай хүдэлмэриие ударидаха хэрэг наринжуулха асуудалаар КПСС-эй Кабанскын райкомой секретарь **М. А. Лукьянов**, КПСС-эй Сэлэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь **М. Ж. Шагдаров**, КПСС-эй Хурамхаанай райкомой секретарь **К. П. Бадмаев**, КПСС-эй Железнодорожно райкомой секретарь **Л. Л. Болдонов**, Улаан-Үдын авиационно заводой парткомой секретарь **Е. В. Тетерин**, КПСС-эй Зэдын райкомой секретарь **В. И. Трофимов** гэгшэд мэдээсэлнүүдые хэбэ.

Мүнөөнэй шатадахи КПСС-эй социальна политика тухай КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдай секторые даагша, философиин эрдэмэй доктор **Ю. Е. Волков** элидхэл хээ. Удаань КПСС-эй обкомой секретарь **А. А. Бадиев** конференциин хүдэлмэриие тобшолбо.

Энээгээр научно-практическа конференци хүдэлмэрээ дүүргэбэ.

ТАСС — Шэнэ һонин

ПАРТИ БА АРАДАЙ НЭГЭДЭЛ

УЛААН - БААТАР. (ТАСС). Монголой Арадай-революционно партиин XVII съездын хүдэлмэриин гурбадахи үдэр Мандатна комиссиин элидхэлээр нээгдэбэ.

МНРП-гэй гэшүүдэй бата нэгэдэлтэй, болбосоронги байһые, парти ба арадай эбдэршэгүй нэгэдэлтэй байһые, ангиин талаар аха дүүнэртэеэ — КПСС ба совет арадтай, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай партинууд болон арадуудтай Монголой коммунистнуудай, МНР-эй бүхы ажалшадай бата хани барисаатай, харилсаа холбоотой байһыень съезд элирхэйлэн гэршэлнэ.

Марксизм - ленинизмын суртал һургаалнуудта үндэһэлэн, политикаяа, шиидхэбэринүүдые хамтаараа зохёон абадаг, үргэн нийтэ ажалшадтай нягта холбоотой байһаараа манай парти хүсэн түгэс юм гэжэ 300 мянган хүдэлмэришэдые, хүдөөгэй ажалшадые, албахаагшадые зэргэнүүдтээ нэгэдүүлдэг Монголой Профсоюзуудай Централна Соведэй түрүүлэгшэ Г. Очирбат тэмдэглээ.

Социалис хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар партиин абаһан хэмжээ ябуулганууд хүдөөгэй ажалшадай аша туһада харюусана, манай бэелүүлхэ гол шухала хэрэг болоно гэжэ хамтын ажалые эмхидхэгшэдэй нэгэн, МНР-эй Ажалай Герой, Гоби-Алтайн аймагай «Сүхэ-Баатарай зам» гэжэ хүдөө ажахын нэгэдэлэй түрүүлэгшэ Г. Лодойху хэлэбэ.

МНРП-гэй Сэлэнгын айкомой нэгэдэхи секретарь Ш. Хасбазар, МНРП-гэй Ара-Хангайн айкомой нэгэдэхи секретарь Г. Дарамбазар ба бусад ораторнууд хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ гол шухала зорилгонууд тухай хэлэһэн байна.

Социалис байгуулалтада МНР-эй туйлаһан амжалтанууд хадаа СССР-эй ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай арадуудтай ленинскэ интернациональна хани барисаанай улам бүри хүгжэжэ байлгын үрэ дүн болоно гээд Наукануудай национальна академиин президент Б. Ширендыб тэмдэглээ.

Монголой Композиторнуудай холбооной түрүүлэгшэ С. Гончиксумла, мэдээжэ уран зохёолшо С. Удвал болон бусад делегадууд монгол арадай һуудал байдалай һайжарһан, соёлой һалбаран хүгжэһэн тухай хөөрэбэ.

Хэдэн оронуудай Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай, национально-сүлөөрэлгын, демократическа эмхинүүдэй, хүдэлөөнүүдэй делегацинуудай толгойлогшонор МНРП-гэй XVII съездые амаршалаа.

Съезд хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлһээр.

НАЙРАМДАЛ—ХАНИ БАРИСААН!

ЭРДЭНЭТ. (ТАСС-ай тусхай корр.). МНРП-гэй XVII съездын хүдэлмэридэ хабаадажа байһан КПСС-эй делегациин гэшүүд июниин 16-да Эрдэнэт ерэбэ. Эндэ, Монголой хойто хубида, зэдэй-молибденэй ашагта малтамалнуудтай ехэ хэбтэшэ олдонхой. Тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ монгол ба совет барилгашад Ази түбидэ томо ехэ ашагта малтамал шанаржуулгын комбинат барижа, шэнэ социалис город бодхоожо байнхай.

МНРП-гэй горкомой нэгэдэхи секретарь Ж. Банзрагч болон бусад хүнүүд олю мянган зоной хабаадалгатай митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, зэдэй рудата хадын бооридо хэгдэжэ байһан шэнэ барилга МНРП болон КПСС-эй, совет болон монгол арадуудай агууехэ хани барисаанай үрэ дүн болоно гэжэ тэмдэглэбэд.

МНРП-гэй XVII съездэдэ хабаадажа байһан Советскэ Союзай Коммунис партиин делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Ф. Д. Кулаков суглараагшадта халуунаар угтагдан, үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй делегациин гэшүүдые хүндэмүүшэ халуунаар угтаһанайнь түлөө хүдэлмэришэдтэ, инженернүүдтэ, технигүүдтэ, Эрдэнэт хотые барижа байһан бүхы хүнүүдтэ нүхэр Ф. Д. Кулаков гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргөөд, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневэй эльгээһэн амаршалгые ажалай шэнэ амжалта туйлаха хүсэлэнгүүдые бүхы барилгашадта дамжуулһан байна.

КПСС-эй делегациин толгойлогшын хэлэһэн эдэ үгэнүүдые митингдэ хабаадагшад нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар, «МНРП — КПСС», «Найрамдал — хани барисаан» гэһэн үреэлэй үгэнүүдээр угтаба.

Арадай Монголой хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһан тухай, Эрдэнэт хотын асари ехэ барилга тухай, совет болон монгол барилгашадай хани барисаан, харилсаа холбоон тухай Ф. Д. Кулаков саашадаа хэлээ.

Совет барилгашадай ажалда үндэр сэгнэлтэ үгэһэндэтнай КПСС-эй делегаци урмашан баярлажа байна гэжэ Ф. Д. Кулаков тэмдэглэбэ.

Партиин XXV съезд дээрэ хараалагдаһан ехэ түсэбүүдые бэелүүлхын тула совет арадай шэн габьяатайгаар ажаллажа байһан тухайнь Ф. Д. Кулаков саашадаа хөөрөө.

Монголой Арадай-революционно партиин XVII съездээр хараалагдаһан түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхыень Эрдэнэт хотын барилгашадта, бүхы монгол арадта, КПСС-эй делегациин толгойлогшо үгынгөө түгэсхэлдэ хүсэбэ.

Суглараагшадай нэрьемэ альга ташалган доро нүхэр Ф. Д. Кулаков КПСС-эй делегациин бэлэг — В. И. Ленинэй портрет Эрдэнэт хотын барилгашадай коллективтэ барюулаа.

Удаань МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНРП-гэй ЦК-гай секретарь Д. Моломжамц үгэ хэлэхэдээ, промышленна ехэ бүлэг барилга бодхоолгодо, шэнэ социалис город тогтоолгодо хубитаяа оруулһанайнь түлөө монгол-совет барилгашадта баяр хүргэбэ.

Найман хэмэл одон ниидхүүлэгдээ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Газарые тойрон дабшадаг «Космос-825», «Космос-826», «Космос-827», «Космос-828», «Космос-829», «Космос-830», «Космос-831», «Космос-832» гэжэ хэмэл одод 1976 оной июниин 15-да Советскэ Союзһаа табигдаба. Түлхин гаргадаг нэгэ ракетээр эдэ найман хэмэл одод ниидхүүлэгдээ.

Замбуулинай дайда шэнжэлхэ научна аппаратура хэмэл одод дээрэ тодхогдонхой.

Хэмэл одод дээрэ тодхогдон табигдаһан аппаратура һайнаар хүдэлнэ. Абтаһан мэдээсэлнүүд залан хүтэлбэрилгын тоолон тодорхойлолгын түбтэ шэнжэлэгдэжэ байна.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ПОЛИТИЧЕСКЭ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ПРОПАГАНДИСТНАРЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Ажалшадые коммунис үзэлөөр хүмүүжүүлхэ, марксистско-ленинскэ эрдэм дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хүдэлhэнэйнь түлөө **Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Ахкозова Тамара Анатольевнае — Хойто-Байгалай аймагай «БАМтоннельстрой» барилгын управлениин нормо табигша.

Балтуев Сократ Терентьевичые — Зүүн-Сибириин түмэр замай Наушка станциин «Интурист» гэжэ агентствын начальник.

Батуев Дашлай Будажаповичые — Зэдын аймагай Бургалтайн дунда hургуулиин багша.

Белин Николай Ефимовичые — Баргажанай аймагай Баргажанай леспромхоз, пенсионер.

Беркович Мира Залмановнае — Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой кадрнуудые бэлдэдэг таhагай инженер.

Гармаева Вера Жамбаловнае — Хурамхаанай аймагай больницын врач.

Головина Эльвира Александровнае — Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай түсэблэлгын таhагай экономист.

Громов Григорий Ивановичые —, Бэшүүрэй аймагай «Бичурский хлебороб» гэжэ аймагай газетын редактор.

Дагбаев Бадра Эрдынеевичые — Хоринн аймагай Тээгдын дунда hургуулиин директор.

Еранский Иван Васильевичые — Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхоз, пенсионер.

Ермолов Михаил Ефимовичые — Улаан-Үдын авиационно заводой ахамад инженер.

Зверева Раиса Сергеевнае — Түнхэнэй аймагай Саянанай совхозой ахамад экономист.

Китаев Михаил Григорьевичые — Улаан-Үдын аймагай Дээдэ-Жэрэмэй дунда hургуулиин багша.

Попов Николай Павловичые— Улаан-Үдын авиационно заводой гражданоборонын таhагые даагша.

Ринчинов Бальчин Дабаевичые—Сэлэнгын аймагай «Гусиноозерская» шахтын управлениин таhагай начальник.

Соктоев Даба-Самбу Доржиевичые —Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой отделениие эрхилэгшэ.

Степанова Тамара Ефимовнае—Баргажанай аймагай Баргажанай-Адагай загаhанай комбинадай инженер.

Стулев Ермил Михеевичые — Улаан-Үдын авиапредприятиин штабай начальник.

Табитуев Иван Машутовичые — Ленинэй орденто Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой таhагай инженер.

Терешкина Антонина Дмитриевнае—Хяагтын аймагай Ехэ-Худэриин дунда hургуулиин hуралсалай таhагые даагша.

Хартаев Владимир Лыкцыреновичые —Захааминай аймагай Далахайн совхозой директор.

Черепанова Любовь Васильевнае — Прибайкалиин аймагай Сэлэнгын модоной баазын экономист.

Шатуев Ириней Николаевичые —Баунтын аймагай Ципиканай принскын үйлэдбэриин-техническэ таhагай инженер.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин түлөө Президиумэй гэшүүн Д. ГОНЧИКОВ.

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй байшан.
1976 оной июниин 16.

Байгал-Амарай түмэр замай олон тоннельнүүдэй нэгэн болохо Байгалай тоннелиин барилга эхилэнхэй. 160-дахи МК зүүн талаhаань тоннель малтажа эхилээ.
Г. СТОЛЯРОВОЙ фото.

ПАРТИЙНА ПРОПАГАНДИСТ

Марксистско-ленинскэ hуралсалай жэл түгэсэбэ. Энэ жэл хадаа манай партиин XXV съездэ бэлэдхэлэй ба тэрэнэй шиидхэбэринүүдые шудалха талаар ехэ хүдэлмэри эхилhэн жэл болоо. Мүнөө түрүүшын дүнгүүд согсологдожо, өөрэдүйн зорилгонууд тодорхойлогдожо байна. Энэ талаар «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан партийна hуралсалай зорилгонууд тухай» партиин Центральна Комитедэй hаяхан толилогдоhон тогтоол партийна организацинуудта тодо эли заабари үгэнэ. Тус документ дотор хүдэлмэрилэгшэдэй марксистско-ленинскэ hуралсалай талаар бии болоhон дүй дүршэлдэ сэгнэлтэ үгтэжэ, саашанхи хүдэлмэриин арга боломжонууд элеэр тодорхойлоотой. Партийна hуралсалай бүхы шатануудта съездын документнүүдые улам гүнзэгыгөөр шудалхын тула hуралсалайнь түсэбүүдтэ шэнэ курс ба предмедүүд оруулагдаха болобо. Энээнhээ уламжалан, партийна hуралсалые улам hайжаруулха зорилгоор үргэн программа хараалагданхай. Партийна hуралсалда марксизм-ленинизмын университедүүдэй үүргые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд абтаха юм.

«Олониитын политическэ хүмүүжэлэй амжалтые бодото ажал хэрэг сэгнэн тодорхойлдог байна. Коммунис үзэл бодол хадаа эрдэм hургаал, этигэл зориг, бодото ажал хэрэг дээрэ хамтаран харагдадаг шанар мүн»,—гэжэ партиин XXV съездын тоосоото элидхэл соо нүхэр Л. И. Брежнев хэлэhэн байна.

Партийна, комсомолой, экономическа бүгэдэ ниитын hуралсалда хабаадагшад үзэл сурталай теоретическэ эрдэмээ, политическэ болон экономическа бэлэдхэлээ дээшэлүүлхэдээ, үдэр бүриингөө ажалые, үйлэдбэридэхи, обществодохи үүргэеэ шэнээр сэгнэжэ эхилдэг гэжэ бодото байдал харуулба. hуралсалай программа дотор табигдаhан асуудалнуудые гүн гүнзэгыгөөр бодомжолжо үзэхэдөө, хүн олоhон . эрдэмээ бодото байдалтай сасуулжа үзэдэг, ниитын ажабайдалда, үйлэдбэридөө хэрэглэхэ гэжэ оролдодог байна. Теориин асуудалые ажал үйлэдбэритэй холбоотойгоор ябуулха гэhэн нариин аад, орёо хэрэгые партийна пропагандистнар бэелүүлдэг. иимэ үүргэтэйшье байна.

Пропагандист... совет хүнүүд энэ үгые тон ехээр хүндэлжэ дурдадаг. Пропагандистын ажал — ниитын айхабтар ехэ удха шанартай гэшэ. Энэ даалгабари дүүргэдэг хүн үзэл сурталай хүдэлмэриин манлайда ябадаг, коммунис үзэл бодол дэлгэрүүлэгшэ мүн. Пропагандистын ажал коммунизм байгуулгын орёо зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэнь партида туhалдаг байна. Эгээл иимэhээ пропагандистда тон ехэ эрилтэ табигдажа байhаниинь ойлгосотой.

Пропагандистын политическэ шэнжэ шанар ямар бэ гэхэдэ; политическэ талаараа хатуужанги, коммунизмын хэрэгтэ бэеэ үгэнхэй, партиин политика зүбөөр ойлгожо, тэрэниие бодотоор бэелүүлжэ шадаха ёhотой. Пропагандистын ажалай шэнар гэхэдэ, ехэ юумэ мэдэхэ, ажал хэрэгээ шудаланхай, методическа шадабаритай, эмхидхэхы бэлигтэй байха ёhотой.

Партийна пропагандист гэшэ даалгагдаhан хэрэгтээ үндэр харюусалгатай, теоретическэ эрдэмээ, методическа шадабаряа саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ. hурагшадтаа эрилтэ ехэтэй байха, hурагшадай үнэтэ үүсхэл болон дурадхалнуудые зүбөөр дэмжэжэ шадаха зэргэтэй. Теори ба бодото байдал хоёрые зохид соонь тааралдуулха, бодото зорилгонуудтай холбожо, научна үндэhөөр хэшээлнүүдые үнгэргэхэ уялгатай.

Пропагандистнарые шэлэжэ олохо ба хүмүүжүүлхэ хэрэг hайжаруулха гэшэ ажалшадай эрдэм мэдэсэ дээшэлүүлхэ зорилго амжалтатайгаар шиидхэхын үндэhэн мүн. Манай республикын партийна организацинууд мүнөө үедэ мэргэжэл hайнтай, теориин болон методикын талаар hайн бэлэдхэлтэй пропагандистнуудтай болонхой. Эдээнэй олонхинь дээдэ эрдэмтэд юм.

Мүнөө марксистско-ленинскэ hуралсалай бүхы шатануудта 6 мянган пропагандист хүдэлжэ байна. Эдэнэрэй 60 гаран процентнь партийна, комсомолой хүдэлмэрилэгшэд, предприятинууд болон эмхи зургаануудай, колхозууд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, арадай ажахын мэргэжэлтэд болоно. , Үзэл сурталай хүдэлмэридэ хүтэлбэрилхы тушаалтадай, мэргэжэлтэдэй хабаададаг болоhоной ашаар партийна пропагандын дэлисые улам үргэдхэнэ, ажахын, политическэ тодорхой зорилгонуудтай энэ хэрэг холбоно. Жэшээнь, Советскэ районда партийна, совет болон ажахын 256 хүтэлбэрилэгшэ, арадай ажахын 297 мэргэжэлтэ, 118 эрдэмтэ болон дээдэ hургуулинуудай багшанар пропагандистаар хүдэлнэ. Загарайн, Кабанскын, Захааминай аймагуудта пропагандистнарай эрдэм мэргэжэл дээшэлээ. Эдэ бүгэдын ашаар теориин асуудалнуудые ажахын болон культурна байгуулалтатай холбохо, hуралсалай аша үрэ дээшэлүүлхэ арга олгоhон байна.

Теориин hайн бэлэдхэлтэй аад, пропагандистын хүдэлмэриин дүршэл багатай залуу хүнүүд энэ хүдэлмэридэ олоор ерээ гэжэ тэмдэглэлтэй. Пропагандистнарта туhалха хүдэлмэри эмхидхэхэдээ, партийна комитедүүд энэ талыень хараадаа абадаг байна.

Пропагандистнарай теоретическэ, методическа бэлэдхэл дээшэлүүлхэ тусгаар гурим республика дотор бии болонхой гэжэ хэлэлтэй. Эдэнэр марксизм-ленинизмын университедтэ hуралсана, курсануудта болон саг үргэлжэ хүдэлдэг семинарнуудта hурана. Зүблөөнүүд болон слёдууд дээрэ теоретическэ болон методическа конференцинүүд дээрэ эдэнэр дүй дүршэл тухайдаа хөөрэлдэнэ. 1975—1976 оной hуралсалай жэлдэ республика дотор пропагандистнарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ 37 hургуули хүдэлөө. КПСС-эй обкомой политическэ гэгээрэлэй байшангай үнгэргэhэн 22 семинарта 3224 пропагандист хабаадаа юм. Хүдөөгэй аймагуудта үнгэргэгдэдэг пропагандистнарай семинарнуудые дээдэ hургуулинуудай ниитын эрдэмэй кафедранууд шефтээ абанхай. Республикын, районой, предприятиин, ажахын экономическа, культурна хүгжэлтэ тухайда пропагандистнарта мэдээсэдэг гурим хаа хаанагүй бии болонхой.

Партийна комитедүүдэй дэргэдэ байгуулагдаhан политическэ гэгээрэлэй олон кабинедүүд пропагандистнарга методическа туhаламжа үзүүлдэг бодото түбүүд болоо. Улаан-Үдын авиационно заводой парткомой дэргэдэхи политическэ гэгээрэлэй кабинет иимэ түбүүдэй нэгэн болонхой. Эндэхи партийна, комсомолой политическэ hуралсалда, бүгэдэ ниитын экономическа hуралсалда 146 пропагандист хүдэлнэ. Үнгэргэгдэдэг хэшээлнүүдэй идейно-теоретическэ хэмжээ дээшэлүүлхэ, аша үрыень ехэ болгохо зорилгоор пропагандистнарай теоретическэ эрдэм, шадабариень улам дээшэлүүлхын тулада эндэхид саг үргэлжэ оролдожо байдаг юм. Заводой инженер М. Е. Ермоловой ударидадаг методическа совет хэшээлнүүдэй удха, методическа талаhаань ходо шалгадаг байна. Гансахан энэ жэлдэ 14 эрхим пропагандистын дүй дүршэл согсологдоо. Шудалагдахаяа байhан темэнүүдээр семинарнуудые үнгэргэхэhөө гадна пропагандистнарта туhаламжа болгон, эндэ «Пропагандистын үдэр» эмхидхэдэг болонхой. Иимэ үдэр үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй, партийна болоод ажахын хүтэлбэрилхы тушаалтадтай уулзадаг, методикын асуудалаар hанамжаяа хэлсэдэг байна.

Хүдэлмэриеэ hонирхолтойгоор ябуулдаг ульгэр жэшээнүүд мүн ондоошье партийна комитедүүдтэ бии даа. Загарайн, Бэшүүрэй аймагуудта пропагандистнарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ радио-hургуулинууд олон жэлдэ хүдэлжэ байна. Тиихэдэ Кабанскын, Советскэ, Улаан-Үдын районуудта үнгэргэгдэхэеэ байhан темээр дүршэл ехэтэй пропагандистнарай hанамжанууд тухай хөөрэлдэдэг гурим бии юм . Партиин Баунтын, Октябрьска, Зэдын, Хоринн, Загарайн, Кабанскын, Железнодорожно райкомууд пропагандистнарай теоретическэ, методическа конференцинүүдые саг үргэлжэ үнгэргэдэг байна.

Ниитын шухала хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ сагаашье, хүсэеэшье гамнадаггүй, эрдэмээ хүн зондо дамжуулдаг пропагандист hурагшадай зүгhөө баяр баясхаланда хүртэжэ, эдэнэрэй зүгhөө hайн hайхан үгэ дуулажа баярладаг байна. Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводой экономическа hургуулиин hурагшад Людмила Тимофеевна Плюснина тухай hайн hайхан үгэ хэлэдэг, магтадаг юм. Хэшээлнүүдынь эндэ ходо hониноор үнгэрнэ. Пропагандист hурагшадтаа политическэ литература уншаад, тобшоор бэшэжэ абаха, теориие бодото байдалтай холбохо, хэрэглэгдээгүй арга нөөсэнүүдые бэдэржэ, ажалдаа хэрэглэхые hургадаг. Үзэжэ байhан асуудалнуудаа ажалшадай коллективэй байдалтай дүтэлүүлжэ, hурагшадые hонирхуулха, ухаалдиха хүсэлтэй болгохын тулада нүхэр Плюснина ехэ юумэ хэдэг, олон ондоо аргануудые хэрэглэгсэдэг юм. Жэшээнь, хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ гухай асуудал хэлсэхэдээ, цехэй түрүү хүдэлмэришэдые хэшээлдээ урижа, ажалайнгаа оншо арга тухай хөөрэхыень шагнаа hэн. Ажалай үдэр яажа хэрэглэгдэнэб, ажалай саг хаана гээгдэнэб гэжэ дууhан бэшэжэ абаад, тэрэниие зайсуулха даалгабари hурагшадта үгэбэ. Иимэ хэшээлнүүд аша үрэ ехэтэй, hурагшадан эдэбхи дээшэлүүлдэг байна. Эндэ hурагшад — бултадаа үйлэдбэриин түрүүшүүл. юлэдэхи табан жэлдэ абаhан социалис уялгануудаа дүүргэhэн улад юм. «Эрхим продукци гаргадаг боложо, хубиин шанараа тэмдэгтэн болохо» гэhэн токарь П. И. Бусовиковой үүсхэл дэмжэн, эдэнэрэй дүрбэниинь бүтээhэн продукцияа шалгалтагүйгөөр тушаадаг болонхой. «Табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабариие Агуу Октябриин 59 жэлэй ойдо дүүргэхэ. Эрхим шанартай продукци тушааха» гэhэн токарь А. И. Галсановай үүсхэлээр хоёр hурагшадынь хүдэлжэ байна.

Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой бригадир П. Т. Разинцын пропагандистын хүдэлмэридэ ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Энэ жэлдэ эхин шатын политическэ hургуулида «Социализм ба ажал» гэжэ курс зааhан байна. Дүршэлтэй пропагандист Павел Трифонович зоотехниин заабари hайн мэдэхэ байhан тула зааhан темэеэ ойлгосотойгоор, хэршье орео асуудал hаань гүн гүнзэгы удхатайгаар тайлбаридаг юм. Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ, илангаяа мал ажалда бии болоhон түрүү дүй дүршэл тухай hурагшадтаа ходо хөөрэжэ үгэдэг, теориин асуудал бодото байдалтай холбохоодоо хүн бүхэнэй эрдэм бэлэдхэл хараадаа абажа, даалгабаринуудые үгэдэг байна. Эндэхи hургуулида hурагшадай ажал хэрэгтэ, ниитын ажабайдалда туйлагдаhан амжалтанууд пропагандистын нэрэтэй холбоотой юм.

Ажал хэрэгээ hайса мэдэхэ болопон иимэ пропагандистнар манайда яhалашье олон. Жэшээнь, Улаан-Үдэ городой пропагандистнар П. И. Кубышкин, Н. С. Сажинов, Н. В. Шаргаева, В. С. Смагин, И. М. Табитуев. Э. А. Головина, Баунтын аймагай И. Н. Шатуев, Яруунын аймагай Б. Д. Д. Цырендоржиев. Сэлэнгын аймагай И. В. Еранский, Бэшүүрэй аймагай Г. И. Громов, Загарайн аймагай И. Г. Тулохонов, Мухар-Шэбэрэй аймагай С. Е. Брылев, Хяагтын аймагай С. Т. Балтуев, Хоринн аймагай Б. Э. Дагбаев болон бусад тухай hурагшад тон hайнаар дурдадаг юм.

Пропагандистын хүмүүжүүлхы ажал ябуулга тэрэнэй эмхидхэлэй хүдэлмэритэй нягта холбоотой юм. Коллективүүдэй арбадахи табан жэлэй даабари н у у д ы е дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ пропагандистнарай үүргэ дээшэлүүлхын тулада партийна комитедүүд оролдодог байна. Энэ хүдэлмэриие саг үргэлжэ, холын хараатайгаар ябуулбал hайн. Энэ талаар пропагандистнарай хубиин творческо түсэбүүдые зохёохо хэрэг ехэ hаншаалтай байна. Республика дотор мянга гаран хүн иимэ түсэбөөр ажаллана Хүмүүжүүлгын ба эмхидхэлэйнгээ үүргые дээшэлүүлхын, hуралсалай удха hайжаруулхын, политическэ ба экономическа hуралсалай аша үрэ ехэ болгохын, hурагшадай ниитын болон ажалай эдэбхи дэбжээхын тулада пропагандистнар иимэ түсэбүүд соогоо hуралсалай аша үрэ ехэтэй арга хараалдаг байна. Творческо түсэбүүд, эдэниие дүүргэхын тулада бэелүүлдэг бодото хүдэлмэри хадаа манай ороной эрхим пропагандистнарай үүсхэлые бодото хэрэгээр дэмжэhэн ябадал болоно. Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ Московско заводой пропагандистнар «Эрдэм бэлигээ, эмхидхэхы шадабаряа табан жэлэй аша туhада зорюулая», hурагшадайнгаа угтамжын түсэбүүдые бэелүүлхын түлөө бидэнэр харюусалгатайбди гэпэн үүсхэл Ивановска камвольно комбинадай пропагандистнар гаргаhан байгаа.

Баргажанай-Адагай загаhанай комбинадай пропагандист Т. Е. Степанова Баргажанайнгаа аймаг соо эгээн түрүүн иимэ творческо түсэбөөр хүдэлжэ эхилээ. «Москвагайхидай уряа намайе, пропагандист хүниие, өөрынгөө уялгада ондоогоор хандахаар hургана. hурагшадай ажалан, үйлэдбэриинь хэрэгүүдые харадаг болооб. hуралсалаа нигэжэ эмхидхэhэнэйнгээ аша үрэ мүнөө хаража байнаб», — гэжэ Тамара Ефимовна хөөрэнэ. Олон hурагшад программынгаа материалнуудые шудалаад, мүнөө түрүүшүүлэй зэргэдэ оронхой, үнэтэ дурадхалнуудые оруулжа, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадана.

Пропагандистнар: Мысовая станциин Д. А. Майоров, авиационно заводой Л. К. Игумнова, Сэлэнгын модоной баазын Л. В. Черепанов болон бусад hурагшадайнгаа угтамжын түсэб зохёожо абаад, бэелүүлхэ хэрэгтэнь туhалдаг юм. Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай, авиационно, прибор бүтээлгын, шэлэй заводуудай, Буряадай мяханай промышленностиин нэгэдэлэй, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой, Хяагтын, Анаагай, Борьёогой совхозууд болон бусадай олон пропагандистнар экономическа талаараа зүб социалис уялгануудые hурагшадайнгаа абаха хэрэгтэ туhалаад, эдэ уялгануудаа бэелүүлхэ хүдэлмэридэнь тула хүргэнэ.

hурагшадай угтамжын түсэб табиха хэрэгтэ пропагандистнарай зүгhөө туhалха тухай хэлэхэдээ, Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой энэ талаар ябуулдаг дүй дүршэл тухайда тогтолгой. «Ашаг үрын ба шанарай табан жэлдэ — пропагандистын ажал, оролдолго зорюулая» гэhэн уряа доро эндэхид хүдэлнэ. Угтамжын түсэб зохёохын урда тээ эндэхи политическэ, экономическа hургуулинуудай, семинарнуудай хүтэлбэрилэгшэд нэн түрүүн зүбшэхэ гэлсэбэ. Энэ зорилгоор «Пропагандист ба угтамжын түсэб» гэhэн конференци үнгэргэгдэбэ. Хайшан гээд энэ хэрэг hайнаар хэхэб гэжэ конференци дээрээ хэлсэhэн байна. Угтамжын түсэбүүдые үндэhэлжэ тоолохо методикоор нэгэн-хоёр хэшээл үнгэргэжэ, хүн бүхэнэй өөрын түсэб зохёохо, тэрэнээ бэелүүлхэ хэрэгтэ туhалха гэжэ шиидээ hэн.

Пропагандистын хүдэлмэри гэшэ зохёохы ажал мүн. Пропагандист гэшэ партиин табижа байгаа , гол шухала зорилгонуудта hэргэг байха ёhотой. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ ажалшадые элсүүлхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ ехэдхэхэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхэ гэшэ эгээл иимэ тон шухала зорилго болоод байна. Тиимэhээ «Пропагандист ба табан жэл» гэhэн темээр конференци үнгэргэhэн Загарайн, Железнодорожно, Октябрьска районуудай партийна комитедүүд тон зүб юумэ хээ. Иигэжэ hанамжануудаа хамтаараа хөөрэлдэжэ, дүй дүршэлөө андалдаха гэшэ тон шухала байна.

Пропагандистнарай ажабайдалда, ажалда саг үргэлжын анхарал хандуулха, тэдэнэрэн теоретическэ, методическа мэргэжэл саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, партиин XXV съездын материалнуудые үргэнөөр тайлбарилха, арбадахи табан жэлэй зорилгонуудые бэелүүлгэдэ ажалшадые элсүүлхэ хэрэгтэнь бүхы эрхэ нүхэсэлнүүдые байгуулха гэшэ партийна комитедүүдэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

А. БАДИЕВ.
КПСС-эй обкомой секретарь.

Үүсхэл гаргагшадта

АЖАЛАЙ ЭРШЭ УЛАМ ШАНГАДАНА

Валентина Гаврилова үшөөл залуу. 1969 ондо дунда hургуули дүүргээд. Улаан-Үдын сэмбын комбинадта ерээ hэн. Богонихон саг соо утаhа ээрэгшын мэргэжэл шудалаад, аха захa нүхэдhөө үлэхэгүй гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүдэлжэ ороо бэлэй. Валентина дүршэл шадабаряа дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг hэн. Утаhа ээрэхэ станогоо hайса шудалаа. Оролдосотой бэрхээр хүдэлжэ байhан дээрэhээл халаан бүриингөө нормые үлүүлэн дүүргэдэг бэлэй.

Урдань утаhа ээрэдэг хоёр станогто дүрбэн хүн хүдэлдэг hэн. Валентина Гаврилова hайса хаража, тоолоожо үзөөд, хамта хүдэлдэг басагадаараа хөөрэлдөөд, хоёр станогые гурбан хүн хангажа болохо гэhэн дурадхал оруулаа hэн. Иигэжэ Татьяна Мурзина, Александра Золотухина гэгшэдтэй хүдэлжэ эхилбэ. Шэнэ юумэ эхилхэдэ олон бэрхэшээлнүүд дайралдадаг.

Теэд залуу басагад урма зоригоо хухарангүйгөөр үдэрhөө үдэртэ улам шангаар хүдэлдэг болобо. Эдэнэр юhэдэхи табан жэлэйнгээ даабари 1975 оной ноябриин эхеэр дүүргээ бэлэй. Бригадир Валентина Гаврилова юhэдэхи табан жэл соо эрхим hайн үрэ дүн туйлаhанайнгаа түлөө «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» медаляар шагнагдаа. Хүдэлмэришэн басаганай үбсүүндэ «Табан жэлэй залуу гвардеец» гэhэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай тэмдэг толорно.

Эдэнэр ашаг үрын ба хүдэлмэриин шанарай табан жэлдэ үшөөл шангаар хүдэлхэ, тиигэжэ арбадахи табан жэлэй даабари 3 жэл 8 hарын туршада дүүргэхэ гэhэн hайн hайхан үүсхэл гаргаа бэлэй. Энэ үүсхэлыень сэмбын комбинадай, мүн лэ республикымнай предприятинуудай хүдэлмэришэд hайшаан дэмжээ.

Үүсхэл гаргаhан хүдэлмэришэ басагадтай hаяшаг уулзажа, хөөрэлдэбэбди. Валентина Гаврнловагай бригадын гэшүүд хоёрдохи халаанда гараhан, туха сүлеөгүй хүдэлжэ байба. Ягаахан пулаадаар толгойгоо бооhон залуухан басагад утаhа орёодог станогуудhаа халташье холодоногүй. Зарим ээрсэгүүдтэ утаhанай таhархада саг дары холбохо юм.

— Утаhа холбохо ажалда 7 секунда үгтэдэг. Зарим хүдэлмэришэд энэ ажалые 8—9 секундын туршада хэдэг. Харин Валентина Гавриловагай бригадын басагад оройдоол 4—5 секундын туршада утаhа холбодог. Утаhа түргэнөөр холбоходо тэрэ үсөөн таhардаг. Оньhон түхеэрэлгэ ехээр hаатадаггүй. Ушар иимэhээ hайн шанартай продукци гаргагдана, — гэжэ халаанай мастер Г. С. Масленко хөөрэнэ.

Валентина Гавриловагай бригадын басагад эгээл захын станогуудые хүдэлгэжэ байна. Хоёр станогой хажууда гурбахан басагад ажаллана. Тиимэ ехээр яарана, тэбдэнэгүй. Утаhа орёожо байhан ээрсэгхэнүүдые ехэл анхарaлтайгаар харана. Эдэнэрээр зэргэлээд орпоhон хоёр станогой дэргэдэ хуушанайхяараа дүрбэн басагад утаhа орёожо байна.

— Цехэймнай хүдэлмэришэд Валентина Гавриловагай бригадын гаргаhан үүсхэлые hайшаан дэмжэнэ. Гурбан хүнhөө бүридэhэн хоёр бригада hаяшаг эмхидхээбди. Жэлэй дүүрэтэр үшөө зургаан иимэ бригада эмхидхэхэмнай. Аяар зургаан хүн энэ ажалhаа сүлөөлэгдэхэ. Тэдэниие бэшэ ажалда табихабди, — гэжэ утаhа ээрэдэг цехэй начальник Н. К. Спиридонов хэлээ.

Валентина Гаврилова ажал хэрэг, саашанхи хараа зорилгонууд тухайгаа hонирхолтойгоор хөөрэнэ. hанаhан, шэбшэhэн юумэеэ досоогоо нюужа ябадагтүй, сэхэ руунь хэлэдэг сэбэр сагаан, урагшаа эрмэлзэhэн hанал бодолтой хүн гэжэ луу басаганай үгэ зугаа рэhээ ойлгохоор. Иимэ ажалай шэнэ онол арга дэрдэг, тэрэнээ үйлэдбэр нэбтэрүүлхэ гэжэ оролд шуу.

— Бидэ гурбан хамта хоёр жэл тухай хүдэл байнабди. Энэ саг соо бэеэ hайн мэдэлсээбд Татьяна Александра утаhа ээрэхэдээ нам үлүүшье байжа болохо Бидэнэр арга болом hайса хаража үзөөд лэ, станогто гурбуулаа хүд гэжэ шиидээбди. Мүнөө бэн хүнhөө ехэ продукци ганабди, — гэжэ Вален хэлэнэ.

— Бидэнэр үсэгэлдэр 120 килограмм утаhа ээрэхэ бaряа 150 килограммда гөөбди. Мүнөөдэр 155 ки грамм утаhа ээрэхээр дэнхэйбди, — гэжэ Вален на хэлэнэ. Залуу продукциингаа 99,8 проц тые эрхим шанартай гаргана. Эдэнэр байгша таба hарын даабариhаа дуур 3575 килограмм шанартай продукци гарга цех доторoo түрүүлбэ.

Бригадынь гэшүүд Та на Мурзина, Алексан Золотухина гэгшэд нуудшье hаа, дүршэл баритай болоhон хүдэлм шэд. Эдэнэр коммунис лай ударнигуудай нэрэ до хүртэнхэй. Тать Александра хоёр «Табан лэй залуу гвардеец» гэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай гүүдээр шагнагдаhан.

Утаhа орёодог станог хүүеэн замханагүй. Эд үрдаа табиhан хүсэл гонуудаа сүм бэелүү байха гэжэ бидэ дотор сэдьхэн ябаа hэмди.

К. ЖАМЬЯНОВ.

Ригэ хотын Ажалай Улаан тугай орденто «Ригасельмаш» заводто минеральна үтэгжүүлгэ тараадаг тусхай түхеэрэлгэнүүд бүтээн гаргагдадаг.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Гүрэнэн шанарай тэмдэгтэ хүртэhэн түхеэрэлгэнүүд.
ТАСС-ай фотохронико.

ХОНИШОД-ЗУУТАН УУЛЗАБА

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ зуун эхэ хонин бүриhөө 100, мүн дээшэ хурьга абажа, бүрин бүтэн түлжүүлhэн Сэлэнгын аймагай колхоз, совхозуудай ахалагша хонишод, hаяхан «Улаан Сэлэнгэ» газетын редакцида уулзажа, дүй дүршэл, саашанхи хараа зорилго тухайгаа зүбшэбэ.

Түрүү хонишодой уулзалга эндэ заншалта болонхой. Сэлэнгын совхозой суута хонишон, аймагай чемпион Анатолий Михайлович Акулов олон жэлэй туршада хонишод-зуутанай социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Тэрэ юhэдэхи табан жэлэй туршада даажа байhан hүрэгэнгөө зуун эхэ хонин бүриhөө 125 хурьга түлжүүлээ. Тиихэдэ 1975 оной дүнгөөр А. М. Акуловай бригада Бүхэроссиин социалис мүрысөөндэ илаhанда тоологдоод, 600 түхэриг мүнгэн шанда хүртөө hэн. Суута хонишон туйлаhан амжалтанаа арьбадхаха зуураа, туйлаhанаа улам батадхажа шадаа. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ тэрэ 100 эхэ хонин бүриhөө 135 хурьга абаhан байна. Анатолий Акулов энэ уулзалга дээрэ ажалайнгаа дүй дүршэл андалдаhан, хурьга абаха ба гүлжүүлхэ талаар хайшан гэжэ иимэ амжалта туйладаг байhанаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Буряадай АССР-эй габьяата малшан, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Бутыд Гармажаповна Банзаракцаева хони үсхэбэрилгэдэ хэдэн арбаад жэлэй туршада хүдэлхэ зуураа, баян дүршэлтэй болонхой. hаяхан Октябриин Революциин орденоор шагнагдажа, ВДНХ-гай «Москвич» автомашина шандa хүртэhэн байна. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ габшагай шангаар ажаллана. Мүнөө түс отарада зуун эхэ хонин бүриhөө 118 хурьган түлжүүлэгдэhэн юм

Хони үсхэбэрилгын мэдээжэ мастернууд Сэлэнгын совхозой Валентина Гончиковна Романова, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Дашинимажи Аюшеев, Будацырен Булгатов, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Дулмажап Будаева, Жамбал Санжиев, Химнын совхозhоо Нима Дамбаев болон бусадай хүдэлмэриин дүй дүршэл hонирхомоор. Эдэнэр хонишод-зуутанай уулзалгада хододоо хабаададаг, дүй дүршэлөө андалдадаг юм.

Баясамаар юумэн гэхэдэ, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишод Д. Г. Цыренов, Л. П. Нохошкуев, Кировэй нэрэмжэтэ совхозhоо М. Д. Дармаев, Г. Ф. Трофименко Д. Ч Чойдонов, Тельманэй нэрэмжэтэ совхозhоо Е. Ц. Цоктоева, Б. Д Дондуков, Химнын совхозhоо В. Б. Цырендоржиев гэгшэд энэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абажа, түрүүшүүлэй тоодо оробо.

Кировэй нэрэмжэтэ совхозой нэгэдэхи отделениин хонишод (эрхилэгшэнь Борис Цырендоржиевич Батуев) бүхы отделенеэрээ зуун эхэ хонин бүриhөө 100,5 хурьга абажа горитой амжалта туйлаба.

Түрүү хонишодой дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, энээнэй үндэhэ hуури дээрэ , аймагай колхоз, совхозуудай хони үсхэбэриие гые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ тухай хонишод хэлсэhэн байна.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

АЖАЛ, ҺУРАЛСАЛ— АДЛИ ТЭГШЭ

...оликын эдеэ хоолой ...енностиин предприя... ажалшадай эконо... һуралсал эмхидхэхэ ...дэ профсоюзай эхин ...ацинууд һүүлэй үедэ ...арал хандуулдаг бо... Энэшье ойлгосотой. ...дай һуралсалай яма... ...дхэгдэһэнһээ тэдэнэй ...бүтээсын дээшэлэлгэ, ...риинь үрэ дүн сэхэ ...ха байна бшуу.

...һэн һуралсалай жа... ...уршада тус һалбаринн ...тинуудта коммунис 36 һургуули эмхи... ... байгаа. Тэдэ һургуу... ...хамтадаа 800-гаад ...ишэн һуралсажа га... ...дэнэй 460 хүнэй ...ческа эрдэмэй үндэ... ...и» гэһэн шэглэлгэй ...дэ һураһан юм. Пред... ...удта эмхидхэгдэһэн ... ажалай һургуули... ...һуража гарагшад прог... ...таа материалые һайса ...эд түгэсхэлэй хэшээл... ...руулhан байна.

...-Үдын мяха-консер... ...комбинадта ажалшадай ... илангаяа һайнаар ...гдэнхэй. Тэндэ комму... ...лай 22 һургуули хү... предприятиин 575 хү... ...эгшэ һуража гараа. ...һургуулинуудай пропа... ...ар ажалшадай һурал... ...дэнэй хүдэлмэригэй, ...тиин үмэнэ табигда... ...лгонуудтай нягта хол... ...үнгэргэхые оролдо... ... юм. Тиигэжэ ажал... ...алсалдаа анхаралтай... ...ажа, эрдэм мэдэсэе ...лхын тула ехэ орол... ...ргана.

...-Үдын мяха-консервын ...ай мал үүсэлдэг це... ... участогай ажалшад ...еска хүгжэлтэ ба тү... ...дүршэлэй удха ша... ...э темые ехэ анхарал... ...шудалhан байгаа. ...ь тус участогай хү... ...эд ажалдаа шэнэ онол арга хэрэглэхэ гэжэ шиидэһэн юм. Тэрэнэй ашаар ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлэгдэжэ, участогай коллектив үйлэдбэриин һайн үрэ дүнгүүдые туйладаг болоо.

Удаань тус цехэй ажалшадай дунда конкурс-харалга соносхогдоһон байгаа. Тэрэниие үнгэргэхын тула 3—3 хүнһөө бүридэһэн 7 бүлэг эмхидхэгдээ. Бүлэг бүхэндэнь 3 үхэр үүсэлхэ даабари үгтөө. Гэзэнэр энэ хүдэлмэриие түргөөр, һайн шанартайгаар дүүргэхэ ёһотой байгаа. Конкурс-харалгада хабаадагшадай ажалай шанарые технологууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл шалгаа. Конкурсын дүнгүүдэй гаргагдахада, О. С. Пестерева, Е. В. Меринова, О. А. Домышева гэгшэдэй бүлэг эрхимлэжэ, мүнгэн шанда хүртэһэн юм.

Мяха-консервын комбинадай коммунис ажалай һургуулинуудай зарим хэшээлнүүдтэ түрүү бригаданuудай дүй дүршэл шудалагдаһан байна. Жэшээнь, шубуу үүсэлдэг цехэй пропагандист Е. Хаустовагай хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай һургуулида һурагшад гэрэ цехэй нүхэр Топтаевагай бригадын дүй дүршэлтэй танилсаһан юм. Тус бригадын гэшүүд юһэдэхи табан жэлэй туршада үйлэдбэриин эрхим үрэ дүн туйлажа, пудуушханнуудые хэхэ даабаряа үлүүлэн дүүргэһэн байгаа. Тиихэдэ 1971—1975 онуудта ажалайнь бүтээсэ 45 процентээр дээшэлүүлэгдээ һэн. Тус бригадын ажалай дүршэлые пудуушхануудые хэдэг бусад коллективүүдэй хүдэлмэридэ нэбтэрүүлхэ гэжэ шиидэһэн юм.

Программын материалнуудые һурагшадай һайнаар ойлгохын тула пропагандистнар харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые, предприятиин экономическа үрэ дүнгүүдэй диаграмма хэшээлнүүдтэ хэрэглэдэг болоо. Эдэ үзүүдын ашаар хэшээлнүүдынь һонирхолтойгоор үнгэрнэ, һуралсагшадай эдэхи эрид дээшэлнэ.

Үнгэрэгшэ үбэлдөө «Бурмясопром» нэгэдэлэй предприятинуудта ашаа тээхэ, буулгаха хүдэлмэри оньһожоруулха талаар уралан нарижуулгын һайн дурадхал оруулха талаар конкурс соносхогдоһон байгаа. Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай хэдэн уралан нарижуулагшад тэрэ конкурсдо хабаадалсаа. Тиигэжэ В. Медведев, В. Булдаев, Б. Вилисов, Ф. Цибрий гэгшэд гурбадахи һуурида гаража, 1.000 түхэригэй шагналда хүртэһэн юм.

Улаан-Үдын хилээмэнэй комбинадта ажалшадай экономическа һуралсал баhал һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Тус комбинадай түсэблэлгын таһагай начальник В. М. Захарова коммунис ажалай нэгэ һургуулида пропагандистаар хүдэлнэ. Энэ даабаридаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, ажалшадай һуралсалые бэрхээр эмхидхэнэ, хэшээлнүүдээ һайн бэлдэлгэтэйгээр, саг соонь үнгэргэнэ. Тиигэхэ зуураа предприятиингаа экономическа үрэ дүнгүүдые шадамараар хэрэглэдэг байха юм.

Республикын эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абанхай. Коллектив бүхэн түүхэй эд, электрын элшэ хүсэ алмахын, үйлэдбэриин культура дээшэлүүлхын түлөө соносхогдоһон харалга-конкурсдо хабаадана.

М. ПОЗДЕЕВ
эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой секретарь.

БАГШЫН ГАБЬЯА

Урин хонгор углөөгүүр. Огторгой тулама орьел шулуун мундаргануудай мульһэн дуулгата оройнууд нюдэ һаргаан толорнод. Уулын үбэрэй нарһан тужын хормойе хүбөөтүүлэн тогтоһон Хурамхаан һууринай гудамжануудаар ажал тээшээ алхалалдаһан хүнүүд олон. Тэдэнэй дунда бууралтапан толгойтой, нюдэндөө шэл зүүһэн, дунда зэргын бэетэй хүн харагдажа, һургуулиин хоёр дабхар байшан гээшэ хүнгэхэн гэшхэлнэ. Энэ хадаа Хурамхаанай дунда һургуулиин багша Рочен Самбилович Бодоулов мүн.

Түүхын болон обществоведениин багша Рочен Самбиловичые эндэхи хүнүүд баран таниха, мэдэхэ юм. Залуу үетэниие эрдэмдэ һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө юһэдэхи табан жэлэй дүнгөөр багша Р. С. Бодоулов Ажалай Улаан Тугай ордендо хүртэбэ гэһэн һураг сууе нютагаархидынь ехээр урмашан угтаа һэн.

Багша Р. С. Бодоуловай ажабайдалай хуби заяан хадаа юрын лэ ажалша хүнэй, Агуу ехэ Октябриин хубисхалай ашаар зол жаргалаа олоһон хүнэй хуби заяан мүн. Рочен Хурамхаанай аймагай Дэрээнэй сомоной Ботоло гэжэ нютагта эвенк таряашанай бүлэдэ түрэһэн юм.

1943 ондо залуу хүбүүн сэрэгэй һургуулида мордожо, долоон жэлдэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй зэргэдэ үнэн сэхээр алба хэбэ. Дайшалхы болон политическэ һуралсалай отличник Р. С. Бодоулов 1945 ондо Коммунис партиин зэргэдэ абтаһан байна.

1945 ондо империалис Японииие бута сохилгын дайнда сэрэгшэ Р. С. Бодоулов хабаадалсаһан юм. Сэрэгэй ветеранай үбсүүндэ мүнөө дайшалхы олон медаль яларна.

1950 он. Нүхэр Бодоуловай сэрэгэй албанһаа табигдажа ерэхэдэнь, партиин Хурамхаанай райком тэрэниие соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ эльгээһэн юм. Тиигэжэ тэрэ Дэрээнэй хүдөөгэй клубые даагшаар хүдэлжэ, нютагайнгаа малшад, таряашадай дунда гэгээрэл-болбосоролой хүдэлмэри эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлдэг байгаа. Удаань Р. С. Бодоулов аймагай комсомолой болон партийна органуудта хүдэлхэдөө, партийна дээдэ һургуулида засчиоор һуралсажа, дүүргэһэн байна.

Олон жэлдэ соёл-гэгээрэлэй, комсомолой, партийна хүдэлмэринүүдтэ ябаха үедөө Рочен Самбилович Бодоулов нютагай Соведэй депутадаар хэдэн удаа дэбжүүлэгдэһэн, ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой гэшүүнээр, БурАССР-эй Верховно сүүдэй арадай заседателяар һунгагдаһан байха юм. Мүнөө багша Р. С. Бодоулов Хурамхаанай сомоной Соведэй депутадаар һунгагданхай, арадай депутадай нэрэ солые дээрэ үргэн ажаллана.

Арба холо гаран жэлдэ дунда һургуулида багшаар ажаллаха үедэнь Рочен Самбилович Бодоуловые һургуулиин коммунистнар парторганизациингаа секретаряар жэл бүри һунгана. Энэ үндэр найдабариинь харюулхын түлөө Р. С. Бодоулов бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ. Һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие ашаг үрэ ехэтэйгээр ябуулха хэрэгтэ һургуулиин багшанар бүхы дүй дүршэлөө, эрдэм мэргэжэлээ элсүүлжэ, ажалладаг байна. Эндэ партийна организациин, тэрэнэй секретарь Р. С. Бодоуловай хүтэлбэрилхы үүргэ ехэ.

Коммунизмын эдир барилгашадые олон жэлдэ хүмүүжүүлжэ ябаһанайнь түлөө 1973 ондо коммунист Р. С. Бодоуловта «РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн хүндэтэ нэрэ олгогдоһон байна. Үнэхөөрөө, Рочен Самбилович ургажа ябаа үхибүүдэй ёһотойл хүмүүжүүлэгшэ болонхой. Хэшээл бүхэнөө тон ойлгосотойгоор, һонирхолтойгоор үнгэргэхын түлөө тэрэ ехэ оролдолго гаргадаг байна. Хэшээл бүхэндэнь аймаг, нютагай, түрэл һууринай байдалай ургалта хүгжэлтын бодото жэшээнүүд харуулагдажал байдаг. Түрэл Хурамхаанайнгаа совхозой шэнэ табан жэлэй алхамууд тухай багшын хөөрэхэдэ үхибүүд ехэл анхаралтайгаар шагнадаг. Тиихэдэ үргэн дэлгэр Сибириин түхэл шарайе шэнэдхэн хүгжөөхэ үүргэтэй Байгал-Амарай түмэр замай барилга тэрэнэй үнгэргэдэг олон хөөрэлдөөнүүдэй гол темэнь болодог байна.

Урдын сэрэгшэ, багша, коммунист Рочен Самбилович Бодоулов коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ хододоо ябана. Энэ тэмсэлдэ тэрэнэй бүхы зол жаргал, хуби заяан.

Д. САНДАНОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Р. С. Бодоулов.

Национальна суглаанай бүгэдэ ниитын һунгалта Вьетнамай Демократическа Республикада ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрөө һэн. Ороной Национальна суглаанай депутадуудаар хүдэлмэришэн ангиин, хүдөөгэй ажалшадай эрхим түлөөлэгшэд һунгагданхай. Фам Тхи Лиен Намдиньска текстильнэ комбинадта ажалладаг юм. Энэ нүхэр Национальна суглаанай депутадаар һунгагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Фам Тхи Лиен (зүүн гарта) комбинадай залуу хүдэлмэрилэгшэдтэ ажалайнгаа дүн дүршэл тухай хөөрэжэ байна.

ВИА—ТАСС-ай фото.

РАССКАЗ

Ардан АНГАРХАЕВ

МҮРГЭДЭГ БУХА

Бабанын Дашаадай боро хараа таһаржа байха үеэр Бооблойн Сэбэгэйхиһээ һогтуугаар гараад, малшадай бишыхан тосхоной үйлсын болдог хонхосог соогуур бүдэрбэ, урагшаал жүдхэжэ ябаба. Хүн һогтохо бүрэ элүүрөн гээд лиашаад һалададггүй.

Дашаадай һаһашье: «Би ёһоорооб. Би хэзээдэшье замаа алдагшагүйб. Би боошьхошье архи уугаад унангүй һуухаарби. Би уухагүйб гэбэл, үхэтэрөөшье, халгашье архи амандаа хэхэгүйб. Би хэнһээшье дортоогүйб, дортохошьегүйб. Би... би... би »· — гэхэ мэтээр өөрынгөө һайн талануудые дурдаһаар Бошхоондойн Сэнжэдмаагай хорёогой үүдэндэ ерэжэ тогтошоо.

«Бооблойн Сэбэгэйхиһээ гараад, Бошхоондойн Сэнжэдмаагай газаа хүрэжэ ерэһэмни яаһан һонин юм» — гэжэ шангахаһаар дуугараад, өөрөөшье мэдэнгүй, ябагаар үүдыень тайлажа эхилбэ: «Хүнэй тайлаха аргагүйгөөр уяжархёо гээшэб! Хаана юм гээшэб уялаань?»

Тиигээд Дашаадай уурлажа, үүдэ шангаханаар түлхижэрхибэ. Бишыхан үүдэхэн һэрд байтар нээгдэшэбэ. «Аа! Энэшни эройдоо һула бэшэ аал! Би тиихэдэ энээниие оньһон аргаар нээхэмни гэжэ зобожо байнаб. Түлхеэд лэ орошохын оронд до. Би хэзээдэшье юумэнтэй гоёолдожо байдаггүй, хүүрэ һамна сохёод, гараад ябадаг хүн бэшэ аалби. Байза, мүнөө үдэшэ энэ Бошхоондойн Сэнжэдмаатай ехээр гоёолдонгүй байгаад үзэхэ юм байна. Эхэнэр юон энэ үүдэн мэтэ бэшэ гү.. Оньһон аргыень, арга талыень хараха һаа, наһан соогоошье хормойень тойроод, эрьелдэжэл байхаш. Түлхеэд лэ орошохо газарта ..».

Дашаадай энэ үүдэнһээ сааша, һаяхан һүрэлгэдэһэн һүриин хажуугаар гараад Сэнжэдмаагай үүдэ татаад лэ, дулаахан, сэбэрхэн, бишыхан гэргэнь орошохо. Дабһалһан лархяаг шэнэ хартаабхатай холижо һуугаад, эдижэшье болохо. Магад, Сэнжэдмаа энеэбхилээд, нэгэ шэл гаргаад табижархиг даа. Тиигээд... тиигээд... Залуухан хадамгүй эхэнэр баһал үтэлөөгүй, һамгагүй эрэ хүн хоёр.. Зай, зай... Агшан зуура Дашаадайда Сэнжэдмаа хүсэл бодолдонь хэтэ мүнхэдөө ябаһан эхэнэр мэтээр һанагдаад шье абаба. Иимэ бэрхэшье, гоёшье басагые хүбүүтэй болгоод хаяжархиһан Бооблой Сэбэг бодолгүй, сэдьхэлгүй, хүнэй муу хүн гэжэ батаар тэмдэглээд орхибо.

Һаяхан сомогдоһон һүриин хажуугаар гараад орхиходонь тэндэ ямар нэгэн томо юумэн шангаар шуухираадхиба. Бабанын Дашаадай хүдэлсэгүй болошоһон нюдэеэ эрьелдүүлэн хараха данъ, хүниие мүргэдэг хүри улаан буха хүлээжэ байба. Манай эрэ юумэнһээ балай сухарижа үзөө үй хүн хадаа мантан томо нюдараа зангидан, һүхөөршье сохёо һаа соорохогүй бухын духа уруу буулгажархихаар далайба. Буха һаабагар хөөмхэйгөө һанжуулжа, арһаниинь атиралдаһан хүзүүгээ сэхэлдюулээд, гэлигэр шамбай бэеэ астагар һалаа туруудтаа дүрбэн бүдүүн хүлнүүд дээрээ ганхалтан зүбөөр таараалдуулан жэшэлдүүлээд, нанмаар гүрэһэн үзүүртэй бамбагар сасагтай ташуур мэтэ һүүлээрээ шуунатайгаар шарбаадхиба.

Хүрин-улаан буха Бабанын Дашаадайн урдахана тэрэл бишыхан үүдые хоншоороороо түлхеэд, наринхан ооһор уялаань таһалаад, хабшуулдаһаар орожо ерээ һэн. Хоншуухаһаар ан хилһан һүридэ томоотойхоноор дүтэлжэ, намарай элдин сагта садхаландаашье юм гү, али тугалдань тэжээжэ ехэ болгоһон хүнэйнгөө ажалые хайрлаһандаашье юм гү нэгэшье адха үбһэ үмхэнгүй, миин хажуушаа дарайжа ургашаһан бүдүүн эбэрээрээ наадажа дайраһандал тархяа һэжэрээд зогсошоо һэн. Тэрэ намартаа ходол Сэнжэдмаагай үүдэндэ ерэжэ хонодог. Сэнжэдмаа шэнэ хилээмэ барихадаа, халуухан бүүлхэһээ хухалаад үгэдэг. Тиихэдэнь зарнагар ехэ хоншоороо һархалзуулан, улаахан хэлээ һэмээхэн эрхэл һэн мэтээр бултаилгаад томо ама руугаа хилээмэнэй хухархайе хэжэрхидэг. Һүүлдэнь хүзүүгээ һунаан, үргэн доромни маалыш даа гэһэндэл Сэнжэдмаада дүтэлдэг. Тэрэ Сэнжэдмаагай хажууда хэзээдэшье бишыхан, духадаа шарбуунатай пантагархан т о л г о й т о й тугалби гэжэ һанадаг юм. Хабар эртүүр эхэнь хээрэ түрэһэн юм. Уһалуурнда ошохыень үнеэдээ малшад гаргаһан юм ааб даа. Хүри-улаан, нойтондоо бүри хара юумэ, дулаахан умай сооһоо хүйтэн энэ дэлхэй дээрэ гаргашоод, эхынгээ хэды долёогоошье һаа, хүлдэхын туйлда хүрөөд хэбтэхэдэнь, тугалшан Сэнжэдмаа оложо абаа һэн. Гэдэһээ убдэжэ, шүүд үхэшэн алдаа бэлэй. Сэнжэдмаа үхибүү эүүмэйлхэһөө дороор оролдожо тэнжээһэн юм. Тиигээд буруу болоторнь тэжээгээ. Буруунуудай һүрэг соо эгээл томо, эгээл хүсэтэй хаданъ тэрэниие буха болгоё гэжэ зоотехник дурадхаа бэлэй. Тэрэниие тугалданьшье, бурууданьшье булта малшад һайшаадаг, эрхэлүүлдэг, маажадаг, толгойень эльбэдэг байгаа юм: түрүүшээр тэрэнэй хөөрхэн бишыхан хаданъ һэн гү, али шурандань гү, али хүн зон болон һүрэг мал соошье тиимэ бултанай анхарал, хүндэ дура татаһан нэгэн байхашье ёһотой юм гү... Жэл ерэхэ бүри хээрэ гараһан хүри-улаамнай ехэ боложо, эгээл үүлтэр һайнтай тугалнуудай эсэгэ гэжэ магтуулжа эхилээд, бухануудтай бултантайнь мүргэлдэжэ илаад, үхибүүдыешье, үбгэдыешье баясуулхынгаа хажуугаар «хүниие мүргэдэг» гэжэ бүгэдые сошооһон нэрэтэй болошоо «Багадань толгойень эльбэдэгтнай энэл болоо бол даа», — гэжэ Сэбэгэй эсэгэ Бооблой үбгэн, тосхон соогоо эгээл үндэр наһатай хүн хадаа юрэнхы ёһоор тайлбарилжархёо юм. Баһал һүүлдэнь: «Бабанын Дашаадай шэнги бухэшье, ажалшашье, хараһан үзэһэнөө хэжэрхихэ шадамаршье, һайн сэдьхэлтэй хүбүүн ойро тойрондо үгы гэлсэ гэлсэһээр энээнээ бардамханшье, мундуушье, гэзэгэрхүүшье зантай болгожорхёо хабди!» — гэжэ хэлээ һэн.

Тэрэньшье тэрэ. Бошхоондойн Сэнжэдмаагай хорёо соо Бабанын Дашаадай хүниие мүргэдэг хүри-улаан хоёр уулзашаба гээшэл даа! Дашаадай һогтуушье һаа, хүлзэн угтаһан хүйхэрые гансата танижархёо. Буха Дашаадайе баһал таняа ёһотой. Теэд тэрэ Дашаадайе фермые даагша гэжэ хүн мэтээр ойлгоошьегүй һаа, хүри-улаанай һүрэг соохидол мэтэ малшад соогоо удамарша гэжэ лаб мэдэнэ. Хаанашье, юунэйшье удамаршад золгошоходоо, тэмсэлгүйгөөр даб · дээрэ һалаадхидаггүйнь мэдээжэ. Гэхэ зуура, тэрэ буха хадаа Дашаадайтай үһөөтэй һэн.

Дашаадай һаяхан фермые даагшаар томилогдоод байхадаа, Улаан-Үдэ хотодо ажалайнгаа хэрэгээр ерээд, худалдаа наймаанай техникумдэ һурадаг дүү басагандаа хамтынь байрада ороо һэн. Бишыхан таһалга соо зургаа - долоон басагад байба. Дашаадай юумэтэй гоёолдодоггүй хүн хадаа шанга шангаар бараниень мэндэшэлээд, шог зугаа эндэ тэндэ дэлгэн хэлээд, ханын тэндэхи нэгэ орон дээрэ һуушахынь тэндэ нэгэ басаган шангаханаар түлхижэрхибэ. Энэшни намайе яагаа һонёор шоглобо гээшэб гэжэ Дашаадай бушуу эрьелдээд, басагые матаргайгаарнь тэбэреэдхибэ. Басаган сошоошьегүй, саашаа мултаржа тэгүүлээшьегүй, орон дээрэһээ нэгэ боолтотой юумэ гартаа абажа, бүүмэйлэн байба. Тэрэ боолтотой юумэниинь гэнтэ: «Шаад'» — гэжэрхибэ. Үхибүүн! Бишыхан уяхан, аягын мэтэ улаан зурбаахай нюураа уршалзуулжа. мансы сооһоонь гарахамни, ябахамни гэһэндэл тэршэлнэ.

— Ямар нам шэнги хүлгүү, мундуу хүбүүн бэ! — гэжэ Дашаадай хашхарба...

— Магад, басаган аалам? — гэжэ эхэнь наадалангяаршье, дурагүйлхэһэншье янзатай дуугарба. Дашаадай тэрэниие, сэбэр бэшэшье һаа, илдамхан нюуртай басаган гэжэ тэмдэглээдхибэ.

— Хүбүүн, хүбүүн! — гэжэ Дашаадай эхэһээнь үлүүгээр мэдэдэг хэбэртэйгээр дуугарба.

Һүүлдэнь дүү басаганһаа Сэнжэдмаагай «түүхые» дуулаба. Сэнжэдмаа хүүгэдэй гэртэ ехэ болоһон үнэшэн хүн һэн. Албанда ошохынгоо урда тээ Дашаадайн дүү басагантай уулзахаяа ерэһэн Бооблойн Сэбэгтэ хараһаар лэ дурлашоо юм. Тиигээд энэ боложо байгаа ха юм.

— Сэбэг үхибүүгээ гэртэмни абааша гэжэ бэшэхэеэ яанаб!? — гэжэ Дашаадай дүү басагандаа Бооблойн Сэбэгтэ уурлаһандал шангарба.

— Сэбэг бэшэхэеэшье болинхоил, — гэжэ дүү басаганиинь хэлэбэ. — Сэнжэдмаа хамтын байрада зобожо байна.

Хэды хоноһон хойно Дашаадай зунайнгаа амаралтада табигдаһан дүү басагантаяа хамта Сэнжэдмаае үхибүүтэйнь абаад, гэртээ табилуулжа ерээ һэн. Эхэдээ үхибүүень харууһалуулаад, өөрыень мүнгэ оло гэжэ тугалшанаар табижархёо юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо Сэнжэдмаа фермэ дээрэ үлэшөө. Дашаадай бишыхан гэр дулаалуулаад үгөө. Сэнжэдмаа Бооблойн Сэбэгэй ерэхые сэдьхэлдээ ехэл найдалгатайгаар хүлеэдэг хадаа үлөө һэн гү, али үхибүүнэйнгээ ехэ болотор энэ һайн зон соо ажаллаашье һаамни дээрэ гэжэ шиидээ һэн гү?

Дашаадай нэгэтэ хорёогой углууда Сэнжэдмаае хашаад, элдэб юумэ дуугараадхёо һэн. Басаган эсэргүүсэбэ. Одоол энэ үедэ үшөө тугал ябаһан хүриулаан гүйжэ ерээд, эзэеэ аршалхаяа Дашаадайн гуя уруу үбшэнтэйгөөр мүргэжэрхёо. Дашаадай басагые орхижо, ташуураараа тугалые аһан шадалаараа орёолгобо. Сэнжэдмаа тээшэ эрьежэ:

— Минии туһаламжаар энэ боложо ябаһанаа мэдэгшэ хүн гүш, али үгы гү... Би шамайе залгихаяа һанаагүйб. Хадамгүй аад, юунһээ ухаа алдаа хүмши! — гэжэ ходол һанаһанаа хэлэдэг хүн хадаа энэ мүнөө арсалтаһаа хороо бусалһандаа дуутараа һэн.

Тугал ябахадаа ташуурдуулһан хадаа үһөөтэй хүриулаантай Дашаадай хилайлдан гэтэлдэхэ үедөө энээхэн урдахи ябадалаа һанаандаа оруулаагүйнь мэдээжэ.

Буха хилайжа, хилайжа буугай һомон мэтээр д о б т о л о н оролдог. Тиихэдэнь гансал бэрхэ гэгшын тореадорнууд улаан бүдөөр һабандан, хажуугаараа эльбэшэн мэтээр эрьелдүүлээд үнгэргэдэг. Теэд Дашаадай тореадор бэшэ. Мүргэхэеэ ерэһэн бухые эбэрһээнь бариад, диилдээгүй, үнгэржэ ерэхэдээ, газар нэшэжэрхидэг агуу ехэ баатарнууд тухай үбгэдэй үльгэр болгожо хөөрэлдэхые үхибүүн ябахадаа, һонирхожо шагнадаг һэн. Теэд Дашаадай баатар бэшэ.

Хүри-улаан Испанида арена дээрэ аашалжа байна бэшэб гэжэ ойлгоһондол һэмээхэнээр тархяа духылган. Бабанын Дашаадайда дүтэлбэ. Дашаадай нюдаргаа адхаһан хэбээрээ гэдэргээ сухариба. Буха нэгэшье далтирангүй, баһахын ехээр баһажа, Дашаадайда тэгүүлнэ. Дашаадай хэндэшье, юундэшье мүнөө болотор баһуулжа үзөөгүй. Городой харанхы үйлсэдэ арбан хулиганнуудые ара гэдэргэнь сохижо унагаагаа хүм гэжэ хөөрэдэг. Тэрэнэй наншалдааша бэрхые мэдэдэг хадаа хэншье арсалдадаггүй. Тиимэһээ Дашаадай бухын тархи уруу буулгажархиһайб гэжэ хорхойтобошье, аймшагтай аюулда ороходоо, һогтууһаа байха галзуушье хүн сэсэн ухаатай болошодог гэлсэгшэ, тэрэ гэдэргээ сухарижал ябана. Тэрэ айгаад, хашхараад гүйшөөгүй. Үгы, тэрэ шүдөө зуунхай, хурса нюдөө үшөөшье хорон хурса бухын эбэрнүүдһээ һалгаангүйгөөр, миил сухарижа ябана.

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

ХИЛНАЙ ЗАА БЭШЭ

Таниие ямараар ханганаб?

...эриин ашаг үрэ ...лхын, продукциин ...һайжаруулхын түлөө ...аймагай хүн зоной ...лай эрилтэ хан... ...комбинадай хүдэлмэри... инженерно-техниче... ...дэлмэрилэгшэд ехэ ...оролдолго гаргана ...шадай ажаһуудалай ... хангаха энэ жэлэй таба һарынгаа түсэб комбинадаймнай коллектив үлүүлэн дүүргэбэ. Ажалшадай захилаар 249.700 түхэригэй хүдэлмэри хэхэ даабари 251.500 түхэригтэ хүрөө.

Даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандажа, түсэб уялгануудаа үлүүлэн дүүргэдэг, һайн шанартай продукци гаргадаг хүдэлмэрилэгшэд манай комбинадта олон. Үнгэрөөшэ таба һарын туршада коллектив соогоо хүбсаһа нэхэгшэд Л. П. Анготкина, П. С. Спиридонова болон бусад шалгарба.

Хүдөө нютагуудта ажаһуугшадай, илангаяа малшадай эрилтэ хангалгада анхаралаа ехээр табидаг болообди. Мүнөө хүдөө нютагуудаар 6 тусхай автомашина ябажа, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангана, аймагаймнай 9 томо тосхонуудта ажалшадай захил абаха комплексно пунктнууд хүдэлнэ.

А. ШИТИКОВА.
Загарайн аймагай хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинадай директорэй уялга дүүргэгшэ.

...НХИР ЭКРАН ЯЛАРАГ ЛЭ!

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев партиин XXV съезд дээрэ тоосоото элидхэл хэхэдээ, үзэл сурталай-политическэ, сэрэгэй-патриотическа талаар совет хүнүүдые хүмүүжүүлгэдэ хэблэл, радио болон телевидени айхабтар ехэ үүргэтэй гэжэ тэмдэглээ һэн. Энэ хэрэгтэ Улаан-Үдын телестудиин, телецентрэй хүдэлмэрилэгшэд яһала ехэ хубитаяа оруулна гээд хэлэлтэй.

...АН-ҮДЭ хотодо ...һуугшадай гэр бай... ... сэнхир экранай ...ынхеэ яларһан ду... үдэрһөө хойшо ...5 жэл үнгэрбэ. Энэ манай республикын ... соёлой байдал... ...юон гайхамшагта үй... ... байгаа. Тэрэ үр... ... арад зониие һүү... ...инуудтай, мэдээсэл... танилсуулха, гоё... ...е ойлгодогоор, ...с ёһоор хүмүү... арга олгоһон юм. ... XX зуун жэлэй ...ди» юрэл өөрөө хү... ...э бэшэ. Шэнэ тех... ...лгохо, мэдэхэ хү... ...эн үндэр ехэ хү... ...не бодотоор бэе... арга шадабаритай ... хэрэгтэй байба. ...үүд манайда ол... ...гаа бшуу. Хэл... ...ной Буряадай уп... ... инженернүүд. ... Б. В. Мищенко, ...рендондоков, Б. М. ...ий, А. Н. Булдае... ...ентрэй хүдэлмэри... ... Р. Будник, Э. Г. ... А. Н. Рябогина, ...икитин, телевиде... ...диин хүдэлмэри... М. М. Цытхенова. Николайчук, С. А. ... В. И. Богданов, ...андажапов, В. П. ... Ю. Д. Дементьев бусад олон хүнүүд орондо телевиде... ...жөөлгэдэ ехэ хуби... ...улһан байна.

...нарин түхеэрэлгэ... хабсаргаха, таарууд... ...аһаа эхилээд, телевизионно түрүүшын дамжуулга бэлдэжэ харуулха хүрэтэр тон харюусалгатай, шэнэ хэрэг эдэнэр лэ бэелүүлээ һэн.

Үнгэрһэн 15 жэл соо республика доторнай телевидени хурдан түргөөр хүгжөөгдөө. Түбэй телевидениин ба нютагай дамжуулгануудые республикын хүн зоной гурбанай хоёр хуби харадаг болонхой. 1962 ондо Кабанскын аймагай Фофаново тосхондо түрүүшын ретрансляторай тодхогдоходонь, энээнэй эхин табигдаа һэн. Телевидениин дамжуулга харадаг зононуудые үргэдхэхэ дурадхалнуудые оруулха талаар СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай естественнэ эрдэмэй институдай физикын лабораториин хүдэлмэрилэгшэд физико-математикын эрдэмэй доктор Ч. Ц. Цыдыповэй хүтэлбэри доро ехэ юумэ хэһэн байна.

1967 ондо манайда «Орбитын» станци баригдажа, Буряад ороной ажалшад Түбэй телевидениин дамжуулгануудые хараха аргатай болоо һэн.

— Мүнөө республика доторнай 34 ретранслятор хүдэлнэ, Үшөө хоёр станци һаяар ашаглалгада оруулагдаха юм. Заха холын аймагуудай хүн зоной телевизор харадаг болохынь тула мүн лэ ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ: «Экран-4М» түхэлэй ретрансляторнууд баригдана, — гэжэ телевидени болон радио-дамжуулгын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо О. Н Бодонов хөөрэнэ. — Республикымнай хүн зоной ажабайдал, ажал хэрэг тухай хөөрэһэн программануудые 1967 онһоо хойшо бусад хото городуудай сэнхир экран дээрэ харуулһан байнабди. Манай программатай Томскын, Красноярскын, Фрунзиин, Эрхүүгэй, Шэтын, Тувын, Яхадай, МНР-эй, Ленинградай, Москвагай хүн зон танилсанхай.

Энэ үе соо холхеэ холбооной управлениин ба телецентрэй хүдэлмэрилэгшэд ехэ юумэ хээ. Илангаяа үнгэрһэн түсэбтэ табан жэлдэ горитой ажал хэгдэһэн байна. Улаан-Үдын телецентрэй телевизионно техникын аппаратура бүрин шэнэлэгдээ: нэгэдэхи программын телевизионно передатчик һэлгэгдээ, хоёрдохи программын шэнэ передатчик табигдаа, АСК һэльбэн шэнэлэгдээ, шэнэ видеомагнитофонууд тодхогдоо.

Республикынгаа хүн зоной ажабайдал тухай, ажал, һуралсал, амаралта тухай, социалис мурысөөнэй дэлисэ тухай, шэнэ хүниие хүмүүжүүлгэ тухай удха түгэлдэрөөр, уран хурсаар хөөрэһэн телевизионно дамжуулгануудые харуулхын тула Улаан-Үдын телестудиин бүхы 11 редакциин хүдэлмэрилэгшэд ехэ оролдолго гаргана. КПСС-эй XXV съездын һүүлээр эндэ шэнэ редакци нээгдээ. Тэрэ республикын ниислэл хотынхидто зорюулагдаһан дамжуулга бэлдэхэ юм. «Мурысөөнэй ябаса», «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» гэһэн шэнэ гаршагууд бии болгогдоо.

Б.-М. ЖИГЖИТОВ.
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын «Орбита» станциин ахалагша инженер Ю. Ф. Краснов, механик Ф. А. Спиридонов пультын дэргэдэ; Улаан-Үдын «Орбита» станци; информациин редакциин хүдэлмэрилэгшэд (зүүн гарһаа): корреспондент С. В. Тюлюкин, ахалагша редактор М. Х. Хандажапов, редактор Л. С. Хогоева, режиссер И. З. Богуш гэгшэд ээлжээтэ дамжуулгаяа зүбшэн хэлсэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

РАССКАЗ

Ардан АНГАРХАЕВ

МҮРГЭДЭГ БУХА

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта).

Һогтуу хүнийе нохой зуудаггүй юм гэдэг. Үнэхөөрөө энэ һогтуу хүнийе буха мүргэжэрхихэнь гээшэ гү? Һогтууһаа галзуу айдаг. Буха айхагүйнь гээшэ гү? Тугал байхадаа ташуурдуулһан үһөө иимэ хүсэтэй гү? Али... али... Хүл дээрэнь тэнжээжэ табиһан хүнийе гомдохооһон энэ малшадай удамаршые хэһээхэнь гү? Хэзээ нэгэтэ һайнийе хэһэнзэ дурдаад, доромжолхо, эдлэхэ гэһэн муухай хүсэлые юрэнхы дээрэнь тэһэ нэрьехэ табилантай ямар нэгэн дээдын хүсэн— Буха гээшэ гү?

Эгээл энэ үедэ хүри улаанайшье, Бабанын Дашаадайншье ороһон үүдые ажал дээрээ оройтошоһондоо гэртээ шамдаһан Сэнжэдмаа сэлибэ. Харахадань... хорёогой буланда хүри улаан хэнииешьеб хашажа ябаба. Тон ехээр сошожо. Сэнжэдмаа хуугайлжархиба. Дашаадай хорёогой буланай баханатай нэгэн болоод зогсошобо. Хүри улаан һүүлшынхеэ даб гээд лэ... даб гээд лэ өөрынхеэрээ тэрэ гэм зэмын түлөө хэһээжэрхихэ бэлэй... Теэд тэжээһэн хүнэйнгөө хоолойе танижархиба. Тэрэ абяан хүри улаанийе зүбшөөгөөгүй мэтэ һэн. Тэрэ абяан хатуу хэрэгые болюулха хүсэтэй һэн. Тэрэ абяан хүри улаанийе зогсоохо шадалтай һэн.

Хүри улаан этигэжэ ядаһандал һэмээхэнээр хүзүүгээ нугалан, нэгэ нюдөөрөө гэдэргээ хараба. Тиимэл даа. Хара халаадаа гартаа барин хай эзэниинь зогсожо байба. Хүри улаан гэнтэ һанаа алдаһандал инсагалба. Тиигээд байра дээрээ хүндөөр, эгсээр эрьелдээд, Сэнжэдмаа тээшэ алхалба. Сэнжэдмаа тэрэнэй бүдүүн хүзүүе тэбэреэд абаба. Хүри улаан зэмэтэйб гэһэндэл тархяа гунхылгаба. Һүүлээрнь юушье ойлгоногүйб даа гэһэндэл тархяа һэжэрээд, бишыхан үүдэндэ хабшуулдаһаар гаража ябашаба.

Олонхидоо хүн аюулай үнгэрһэн хойно ямар аймшагтайень, юугээр дүүрэжэ болохо байһыень ойлгодог. Дашаадай Сэнжэдмаада дутэлбэ. Тэлэршэһэн Дашаадай абяагүйхэн зогсобо, Һүүлэй һүүлдэ:

— Сэнжэдмаа, би шамда ами наһаараа үрнтэйб,— гэжэрхибэ. Дашаадай иимэшүү удхатай үгэнүүдые энэ болотор хэндэшье хэлэжэ үзөөгүй. Теэд мүнөө сэхээ табиба хэбэртэй.

— Юугээ хэлэнэт... Юу үритэй гэжэ...

— Энэ баханада намһаа нойтон дуһалшье үлэхэгүй һэн.

— Аа... Хүри улаан мүргэхэгүйл даа.

Мүргэхэгүй?! Зай, зай... Сэнжэдмаа нээрээ хэлэбэ гэжэ Дашаадай һанаадхиба. Теэд, мүргэхэ һаа, гоёолдожо байха һэн гү, үни эбэртээ үлгөөд, гэдэргэнь шэдэжэрхихэ һэн. Сэнжэдмааһаа хилээмэ эдижэ һурашаһан хадаа баһал Дашаадайһаа хилээмэ эрижэ дахалдаа бэшэ гү?.. «Ойлгонобди даа, ямар хилээмэ эриһыень...»

— Намда хэрэгтэй һэн гүт? Гэртэ ороё даа,—гэбэ Сэнжэдмаа.

Мэнэ һаяхан һогтуугай манан соогуур элдэб юумэ сэдьхэһээр, энээхэн һүриин хажуугаар гараад лэ, Сэнжэдмаагайда орошохоёо ябаһан аад, мүнөө зүрхэсэшэбэ.

— Тиимэшье юун хэрэг... Үгыл даа. Үглөөдэр ажал дээрэшни хэлсүүжэбди

Сэнжэдмаа ямаршье туһа хээ һаа, тэрэнээ хожомынь нэхэхэгүй, тон сэбэр сэдьхэлтэй хүн. Хэзээ нэгэтэ Дашаадайн гомдохооһониие һанаашье һаа, мүнөө үһөөгөө абахаяа оролдобогүй, ямаршье аягүй бодол толгой соогоо эһээжэ байнагүй гэжэ Дашаадай ойлгобошье гү, али тэрэл залуу эхэнэрэй далай мэтэ абари зандань өөрөөшье мэдэнгүй ээзлүүлшоо һэн гү, ямар нэгэн хүсэтэй гэрэлээр толорһон нюурыень милишэртэжэ байба. Тиигээд тугаархана Сэнжэдмаа тухай дурдахадаа, барышаһан шарайе ябуud һанаадхиба. Албанайнгаа һүүлдэ хэдэн жэл соо зүүншье, хойтошье зүгүүдээр зайжа, олоһон, зэрһэнөө хөөрэхэдөө, дахуулаад ерэһэн һамгаяашье ямар нэгэн хари холын оронһоо асарһан кукла-сувенир мэтээр хүндэ харуулһандал һаймһаржа һуутараа, Дашаадайн Сэнжэдмаае һануулһаниинь гансата хубилшоо. Сэгнэшэгүй баялигтай аад, тэрэнээ өөрөөшье мэдэнгүй гээжэрхёод, дахяад үнэржэхэ аргагүйгөөр үгыршэһэн хүнэй дүрсэтэй болошоо. Ойлгосотой. Дашаадайда мүнөө хуу ойлгосотой.

— Тиигүүжэбди даа,—гээд, Сэнжэдмаа һэмээхэнээр гэртээ орошобо.

Бабанын Дашаадай бишыхан үүдээр газаашаа гараба. Тиигээд хорёогой саана эрьелдээд зогсобо. Тэрэ өөрыгөө тон ондоо хүн мэтээр һанаадхиба. Бухын урда үхэлэй богоһо дээрэ дүүжэндэһэндээ тиигэбэ гү... Тиигэбэшье гэлэй. Сэнжэдмааһаа холодон ошохо аргагүйгөө одоол мүнөө гүнзэгыгөөр ойлгобо. Энээхэн бишыхан үүдые һайхан сэдьхэлтэйгээр, сэбэр һэшхэлтэйгээр нээжэ орохо хэрэгтэй.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Телеграф, телефон, радио

ФИЛАДЕЛЬФИ

Замбуулиние шэнжэлэлгын уласхоорондын хуралдаан

ТАСС

Замбуулиние шэнжэлдэг уласхоорондын комитедэй (КОСПАР) 19-дэхи сесси эндэ нээгдэбэ Замбуулиние шэнжэлгэдэ хабаатай бүлэг асуудалнууд сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

Олон ороной эрдэмтэд сессиин хүдэлмэридэ хабаадаха СССР-эй Наукануудай академиин эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд, лётчик-космонавтнууд П. И. Климук, В. И. Севастьянов Совет делегациин бүридэлдэ ороно. Тэрэнэй программаар тусхай шэглэлтэй хэдэн симпозиум, хүдэлмэришэ бүлэгүүдэй заседаниинууд үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

«Замбуулин тухай эрдэм наукын ерээдүй» гэһэн темээр үнгэргэгдэһэн симпозиум сессидэ хабаадагшадай анхарал татана, һонирхол үүсхэнэ Совет делегациин хүтэлбэрилэгшэ, СССР-эй Наукануудай академиин замбуулинай дайда шэнжэлхэ институдай директор академик Р. З. Сагдеевэй «Замбуулинай дайда шэнжэлэлгын мүнөөнэй байдал ба ерээдүй» гэһэн элидхэл хэхэдэнь, сугларагшад һонирхон шагнаа.

Космонавтнууд П. И. Климук, В. И. Севастьянов «Салют-4» гэжэ замбуулинай станци дээрэ хэһэн туршалгануудайнгаа дүнгүүд тухай дэлгэрэнгыгээр мэдээсэһэн байна.

«Венера-9», «Венера-10» гэжэ планетэнүүд хоорондын автомат станцинуудай ниидэлгын дүнгүүд тухай академик М. В. Келдышэй хэһэн элидхэл сессидэ хабаадагшадые мүн лэ һонирхуулба.

СОФИ

НРБ-гэй АРАДАЙ СУГЛААНАЙ СЕССИ

ТАСС

НРБ-гэй долоодохи зарлалай Арадай суглаанай нэгэдэхи сесси Болгариин ниислэл хотодо нээгдэбэ. Болгариин Коммунис партиин ба Болгариин газар ажал эрхилдэг арадай холбооной парламентска бүлэгүүдэй дурадхалаар БКП-гэй ЦК-гай Секретариадай гэшүүн В. Бонев Арадай суглаанай Түрүүлэгшээр һунгагдаа.

Депутадууд БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Т. Живковые НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшээр һунгаба. БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн С. Тодоров НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр баталагдаа.

НРБ-гэй Арадай суглаан июниин 16-да хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ.

ПРАГА

СЭВ-эй комиссиин заседани

ТАСС

Машина бүтээхэ талаар СЭВ-эй саг үргэлжын комиссиин ээлжээтэ заседани Брно хотодо дүүрэбэ. СЭВ-эй гэшүүн оронуудай делегацинууд, мүн СФРЮ-гэй делегаци, ДРВ-гэй түлөөлэгшэ тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

СЭВ-эй гүйсэдхэхэ комитедэй 75-дахи, 76-дахи заседаниин шиидхэбэринүүдые, машина бүтээхэ талаар харилсаа холбооной удаан болзорой программануудые табиха дурадхалнуудай ямараар бэлдэгдэжэ байһые комисси зүбшэн хэлсээ.

Медицинын техникэ, барилгын ба бусад түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргаха үйлэдбэриие тусхай шэглэлтэй болгохо тухай договорнуудай проектнүүдые һайшаагаа.

ВАШИНГТОН

Шагналнууд барюулагдаба

ТАСС

США-дахи СССР-эй посольство соо «Нью уорлд ревью» журналай ахамад редактор Дж. Смидтэ, американ публицист Г. Фримэндэ «Арадуудай хани барисаан» гэһэн орденууд барюулагдаба. Совет болон американ арадуудай хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбоое хүгжөөн бэхижүүлхэ талаар олон жэл соо эдэбхитэй ажал ябуулһанайнь түлөө эдэнэртэ энэ үндэр дээдын шагнал хайра олгогдоһон байна. Үндэр дээдын шагналаинь түлөө Г. Смит, Г. Фримэн үнэн зүрхэнһөө баяр баясхалан хүргэбэ.

США-гай Коммунис партиин национальна түрүүлэгшэ Г. Уинстон эндэ үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй XXV съездын хүдэлмэридэ хабаадаһан тухайгаа хөөрэбэ.

Эб найрамдалай түлөө, совет-американ харилсаае һайжаруулхын түлөө, арадуудай хоорондохи хани барисаанай түлөө тэмсэлдэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев ехэ хубитаяа оруулна гэжэ Г. Уинстон тэмдэглээ.

ХЕЛЬСИНКИ

Шахардуу байдал һуларуулхын түлөө

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй нёдондо зун амжалтатайгаар дүүрэһэндэнь сэдьхэлээ ханажа байнабди гэжэ Финляндиин Республикын президент У. К. Кекконен, ФРГ-гэй президент В. Шеелиин албанай хэрэгээр Финляндида ерэһэнтэйнь дашарамдуулан, үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. 35 гүрэн энэ зүблөөндэ хабаадаа һэн.

Зүблөөнэй хараалһан замаар дабшахадаа, бидэ бүхы хүсэлэл оролдолгоёо гаргаха ёһотойбди гэжэ этигэн найдаһаб гээд У. К. Кекконен мэдүүлбэ. Энэ зам хүшэр бэрхэшээлтэй. Тэрэ үсэд нэтэрүү, эдэбхитэй шанга ажал тахые эринэ. Зүблөөндэ хабаадаһан гүрэнүүд түгэсхэлэй актые бэелүүлхын тула эдэбхитэй ажал ябуулха ёһотой. Шахардуу байдал һуларуулхаһаа ондоо таарамжатай юумэн байхагүй гэжэ тэрэ хэлэбэ.

В. Шеель харюугай үгэ хэлэхэдээ, энэ зүблөөн хүсэһэн үрэ дүнгүүдээ түйлаа гээд тэмдэглээ. Европо түбидэ аюулгүй байдал, харилсаа холбоо тогтоохо гол ёһонуудтай документнүүдые тэрээндэ хабаадаһан гүрэнүүд хамтаараа баталан абаһан байна.

БОНН

Германиин Компартиин зорилгонууд

ТАСС

ФРГ-гэй бундестагай һунгалтада бэлдэхэдээ, хүдэлмэришэдтэй, ажалша залуушуултай холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ гээшэ гол зорилтонуудаймнай нэгэниинь болоно гэжэ Германиин Коммунис парти тоолоно гээд ГКП-гэй түрүүлэгшэ Г. Мис Дюссельдорфдо үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Парламентын һунгалтада Баруун Германиин коммунистнуудай тэгшэ эрхэтэйгээр хабаадахыень хангаха эрилтэ тэрэ табиба.

Үргэн ниитэ ажалшадай аша туһада харюусаһан программаяа Германиин Компарти һунгалтын үедэ табиха юм гэжэ тэрэ саашадаа тэмдэглээ.

НЬЮ-ЙОРК

Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэри

ТАСС

Кипртэ амгалан байдал хангахын тула ООН-ой уласхоорондын хүсэнүүдэй эрхэ түлөөлэлгые 1976 оной декабриин 15 болотор зургаа һараар һунааха тухай шиидхэбэри ООН-ой Аюулгүйн Совет абаба. Мүнөө ООН-ой хүсэнүүдэй эндэ байлга арал дээрэ гурим журам тогтоохо арга олгохо байна гэһэн ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхаймын һанал бодолые Аюулгүйн Совет шиидхэбэри соогоо зүбшөөһэн байна.

Хоёр бүлэгэй хоорондоо зүришэлдөөтэй байһандань һанаата боложо байһанаа Аюулгүйн Совет мэдүүлээ. Энэнь Кипртэ амгалан тайбан байдал хангаха талаар гаргагдаһан хүсэлэл оролдолгонуудта муугаар нүлөөлнэ.

Гадаадын бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдые Кипрһээ дары түргөөр гаргаха шухала гэжэ Аюулгүйн Совет тогтоол соогоо мэдүүлээд, тэрэнэй хэрэгтэ харийн гүрэнүүдэй хамааралсахагүй байһан тухай онсолон тэмдэглэбэ.

Кипр тушаа ООН-ой шиидхэбэринүүдые дары бэелүүлһэнэй, аралай хүн зондо—грек ба түүрэг яһатанда — өөһэдынгөө хуби заяае өөһэдөө шиидхэхэ эрхэ олгохо хэрэгтэй.

Совет түлөөлэгшэ Я. А. Малик заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ тогтоолой дурадхагдаһан проектые СССР-эй делегаци буруушаанагүн гэжэ тэмдэглэбэ. Тиихэдээ тогтоолой проект үшөөл заһагдан мүлигдэхөөр байна гэжэ тоолоно. Гадаадын хархис хүсэнүүдэй хамааралсалга Кипрые НАТО-гай сэрэгэй-стратегическэ хэрэм болгохые хүсэһэн ябадал гээшэ. Энэнь Кипрэй арад зоной үндэһэн аша туһада хоро хүргэнэ, Дундада далайн зүүн хубидахи амгалан ба аюулгүй байдалда уршаг түбэг тохёолдуулха байна.

БУХАРЕСТ

СРР-эй правительствада хубилалтанууд болоо

ТАСС

СРР-эй правительствада шэнэ хубилалтануудые хэхэ тухай шиидхэбэри РКП-гэй ЦК-гай Политическэ гүйсэдхэхэ комитет баталан абаба.

Г. Чоарэ, И. Ионицэ гэгшэд правительствын премьер-министрэй орлогшонороор томилогдоо. Г. Чоарэ — РКП-гэй Бухарестын муниципальна комитедэй нэгэдэхи секретариин, харин И. Ионицэ национальна оборонын министрэй уялгануудһаа сүлөөлэгдэһэн байна.

Правительствын премьер-министрэй орлогшо П. Никулеску хүмүүжүүлгэ болон һуралсалай министрэй уялгануудһаа сүлөөлэгдөөд, үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые тааруулан хүтэлбэрилхэ Соведэй түрүүлэгшээр томилогдоо. И. Коман — национальна оборонын министр. Сузана Гыдя — хүмүүжүүлгэ болон һуралсалай министр, Н. Николаеску элүүрые хамгаалгын министр болоо. К. Дэскэлеску хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативуудай национальна нэгэдэлэй Соведэй түрүүлэгшээр, РКП-гэй ЦК-гай секретаряар томилогдобо.

МОСКВА. Ниислэл хотын һэлюурдэлгэдэй бэлэдхэл түлэг дундаа ябажа байна. «Труд» бүлгэмэй спортсменүүд энэ жэлдэ түрүүлэн уһан зам дээрэ гараа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ДСО «Трудай» уһанай спортивна станци дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

СПОРТ

ЕХЭ ШАЛГАЛТА

СТОЛ ДЭЭРЭ наадагдадаг теннисээр хубидаа—командаараа республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө хоридохи мүрысөөн Буряадай мебель бүтээдэг, модо болбосоруулдаг комбинадай спортын зал соо болобо. Спортын хэдэн бүлгэмэй 40 гаран теннисист энэ жэлэй чемпионадта хабаадаа.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр нёдондо жэлэй чемпионууд — «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэд эдэбхитэй һайнаар наадажа, бүхы уулзалгануудтаа шүүгээд, гурбадахи жэлээ удаа дараалан Буряад ороной чемпионой нэрэ солодо хүртэһэн байна.

Спортын мастерта кандидадууд: СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалан естественнэ эрдэмэй институдай лабораториин хүдэлмэрилэгшэ Татьяна Пурбуева, 19-дэхи дунда һургуулиин 8-дахи класс дүүргэһэн Елена Бутина, 2-дохи дунда һургуулиин 10-дахи класс дүүргэжэ байһан Александр Мугдуев болон бусад «Труд» бүлгэмэй илалтада хубитаяа ехээр оруулаа. Командын тренер П. Ф. Новак энэ талаар ехэ габьяатай. Чемпионуудые һурган бэлдэһэнэйнгээ түлөө тэрэ физкультура болон спортын республиканска комитедэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба.

Эрэшүүлэй дунда—«Спартак», «Урожай», эхэнэрнүүд сооһоо «Труд» бүлгэмэй 2-дохи, мүн «Спартагай» командануud 2-дохи, 3-дахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Хубиин түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн айхабтар шанга, һонирхолтой тулалдаанда үнгэрбэ.

Буряад орон дотороо хэдэн дахин илаһан Юрий Кушнарёвой, багшанарай институдай студент, нёдондо жэлэй республикын чемпион Михаил Серышевэй үгы байһан дээрэһээ Александр Мугдуев үндэр нэрэ зэргэеэ тэхэрюулэн бусааха байха гэжэ эндэ сугларһан хүн бүхэн этигэжэ байгаа һэн. Тэрэ түгэсхэлэй наадаанда хабаадаһан табан хүниие бултыень 2:0 тоотойгоор шүүжэ, республикын чемпион болобо. Нэгэдэхи разрядтайшуул: типографиин ахамад механик Сергей Прокопьев — хоёрдохи, прибор-бүтээлгын заводой слесарь-хабсаргагша Юрий Власов гурбадахи һууринуудта гараа.

Эхэнэрнүүдэй дунда тэнсүү наадан болобо. Нёдондо жэлэй чемпионка Елена Бутина һорилго бэлэдхэл муутай байжа, энэ жэлдэ аяар табадахи һууринда түригдэшоо. Урзанда эрхимлэһэн Татьяна Пурбуева 4-дэхи һургуулиин 8-дахи классай һурагша Елена Намсараевада 17:21, 21:23 тоотойгоор булигдабашье, бэшэ дүрбэн уулзалгадаа илажа, Буряадай АССР-эй чемпионка болобо. Намсараевае 21:19, 21:10 тоотойгоор шүүһэн 40-дэхи дунда һургуулиин 8-дахи класс дүүргэһэн Наташа Серышева — хоердохи, Е. Намсараева гурбадахи һуури эзэлһэн байна.

Хоёр-хоёроороо наадалгада эрэшүүл сооһоо Александр Мугдуев—Михаил Серышев Владимир Плутт болон Юрий Власовтай түгэсхэлэй мүрысөөндэ уулзажа, 2:0 тоогойгоор шүүгээ. Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Елена Бутина Наташа Серышева хоёр шалгарба. Эдэнэр Т. Пурбуева — И. Филиппова гэгшэдые 2:1 тоотойгоор (17:21, 21:11, 21:10) илаһан байха юм. Е. Намсараева — И. Абашеева гэгшэд шангай гурбадахи һуури эзэлбэ.

Эрэ эхэнэр хоёрой хамтараа наадалгада Елена Бутина — Александр Мугдуев бултанһаа һураггүй бүлюу байгаа.

— Энэ жэлэй мүрысөөн яһала эмхитэй һайнаар үнгэргэгдөө. Гэбэшье шэнэ нэрэнүүдые тодоруулбагүн. Июлиин 8—13-да эдиршүүлэй дунда РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө 8-дахи зоны наадан, 13—18-да эхэшүүлэй дунда Алас-Дурна зүгэй чемпионат Хабаровск хотодо нээгдэхэнь. Иимэ ехэ наадануудай урда тээ манай теннисистнүүдтэ тус мүрысөөн һүүлшын шалгалта болобо. Тиимэһээ үлэһэн саг соогоо бодомжотой һайнаар бэлдэхэ ёһотойбди, — гэжэ БурАССР-эй суглуулагдамал командын тренер П. Ф. Новак хөөрэнэ.

Физкультура болон спортын республиканска комитедэй дамжуулгын кубок, I шатын дипломууд, үнэтэ бэлэгүүд илагшадта барюулагдаа.

Ж. БАТОМУНКУЕВ.

ТОБШОХОНООР

Хүнгэн атлетикэ. Киев хотын түбэй стадион дээрэ манай ороной эрхим спортсменүүд сугларжа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байна. Эндэ спортдо дуратайшуулые баясуулмааршье, голхоруулмааршье дүнгүүд харуулагдаа.

Караганда хотын түлөөлэгшэ Валентина Герасимова 800 метрэй зайда урилдахадаа, болгарка С. Златевагай 1973 ондо тунлаһан рекордые 1,5 секундаар ахижа, энэ рекорд 1 минута 56 секундада хүргэгдэбэ.

Сума хотодо ажаһуудаг Владимир Голубничий олондо мэдээжэ болоһоор үнинэй. 40 хүрэхэ болобошье, залуушуултай тэн тэрээ туршана. Мүнөөшье 20 километрэй зайда ябагаар ябалгаар урилдахадаа, хоёрдохи һуури эзэлжэ, табадахи олимпиадада хабаадалсаха эрхэдэ хүртэбэ бшуу. Энээнһээ урда Рим, Токио, Мехикэ, Мюнхен хотонуудта болоһон Олимпиин наадануудта хабаадалсахадаа, хоёр алтан, нэгэ мүнгэн, нэгэ бронзо медальда хүртөө һэн.

Һэлюурдэлгэ. Байдарка, каноэгээр һэлюурдэлгээр СССР-эй чемпионат Москвада үнгэргэгдэжэ байна. Хоёр удаа Олимпиин наадаанай чемпион болоһон киевлянин А. Шапаренко 1000 метрэй зайда түрүүлбэ. Вильнюсһээ ерэһэн В. Трушкинай байдарка илагшаһаа 0,1 секундаар гээгдэжэ ерэһэн байна.

Велосипед. Тбилиси хотын велотрегтэ үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Москвагай В. Соколов, Тулын В. Петраков, Краснодарай А. Перов, Ленинградай В. Осокин гэгшэдһээ бүридэһэн СССР-эй суглуулагдамал команда бэе бэез халан урилдахадаа, ороной шэнэ рекорд тоттообо. Тэдэнэр 4 километрые 4 минута 23,24 секунда соо гаталаа.

Шатар. Дэлхэйн чемпион Анатолий Карповтай наадаха эрхэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөнэй түрүүшын шата болохо зоно хоорондын наадан Филиппинын ниислэл хото Манилада эхилээд байна.

Эндэ түрүүшын гурбан наадан үнгэргэгдөө. Хоёрдохи наадаанда гроссмейстер Б. Спасский П. Байасастай, В. Цешковский Л. Полугаевскитэй тэнсэбэ. Ф. Георгиу (Румыни) О. Панное (Аргентинэ), Э. Мекинг (Бразили) Х. Харандиие (Иран), В. Ульман (ГДР) З. Риблиие (Венгри) шүүһэн байна. Л. Любоевич (Югослави), Ю. Балашов (СССР) гэгшэдэй чаадан 43-дахи ябадалдаа хоншолуулагдаба.

Гурбадахи наадаанда гроссмейстер Лев Полугаевский Тап-Лиап-Аниие (Сингапур) шүүбэ. Б. Спасский — Л. Любоевич, С. Мариотти — У. Браун (США), Л. Ковалек (США) — Ф. Георгиу гэгшэдэй уулзалганууд тэнсэлгээр дүүрээ.

Энэ наадаанда Бразилиин түлөөлэгшэ Экрико Мекинг Оскар Панное шүүжэ, 2,5 очкотой болоод, түрүүлжэ ябана.

Футбол. СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй ээлжээтэ наадануud июниин 15-да үнгэргэгдэбэ. «Арарат» (Ереван) «Шахтерые» (Донецк) — 2:0, «Динамо» (Тбилиси) «Днепрые» (Днепропетровск) —4:1, «Крылья Советов» (Куйбышев) «Зенидые» (Ленинград) — 2:1, «Динамо» (Минск) «Торпедые» (Москва) — 2:0, «Динамо» (Киев) «Карпадые» (Львов) — 3:1, «Динамо» (Москва) «Спартагые» (Москва) 1:0 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна. «Заря» (Ворошиловград), «Черноморец» (Одессэ) командануудай уулзалга 0:0 тоотойгоор түгэсөө.

(ТАСС).

Дэлхэйн чемпион — Яхадта

Шатараар дэлхэйн чемпион Анатолий Карпов Якутск хото ерээд байна. Тэрэ энэ республикын шатарта дуратайшуултай уулзажа, совет шатарай һургуулиин түйлалтануудые олоной дунда тарааха гол зорилготой юм.

Анатолий Карпов Яхадай эрхим шатаршадтай 20 хюлгэ дээрэ нэгэн доро наадаба. Чемпионтой наадагшад сооһоо эгээл залуу, нэгэдэхи разрядтан һурагша Сережа Николаев, эгээл наһатайнь болохо мастерта кандидат А. Данилов хоёр Карповые шүүбэ. Дүрбэн наадан тэнсэлгээр дүүрээ. бэшэндэнь дэлхэйн чемпион булюу байгаа.

(ТАСС).

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО—2 -ой» ТИРАЖ

«Спортлотогон», «Спортлото-2-ой» июниин 16-да Москвада үнгэргэгдэһэн 24-дэхи тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 4 (альпинизм), 8 (бокс), 10 (буер), 16 (гимнастика), 35 (спидвей), 48 (шатар);

«Спортлото—2»: 5 (бадминтон), 14 (волейбол), 27 (мотоспорт), 37 (мэргэн буудалга), 41 (теннис), 49 (даам).

(ТАСС).

УНШАГТЫ, *һонирхохол байхат*

ФИЗИК-ПОЭТ

ДОКТОРОЙ диссертаци ам... жалтатайгаар хамгаалһан... СССР-эй Наукануудай ака... демиин Сибириин отделени... элшэ хүсэнэй институдай ла... боратоориие дааргша Л. Хри... вые сугтаа хүдэлдэг нүхэд... амаршалһан байгаа. Тэрэ... шэлэгдэмэл шүлэгүүд ... «Бурьялан гараһан булаг» ... һэн суглуулбари хэблэлдэ гар... гагдаа гэһэн баярта ... Зүүн-Сибириин номой хэбл... һээ ерэбэ.

— Эрдэм наука хадаа ... хеохы ажал болоно,— ... Сибириин эрдэмтэ хөөрэнэ.— Эндэ бэдэрэлгэнүүд, ... нүүд хэгдэдэг. Урдаа та... һан зорилгоёо түйлаха ... ехэ баяр түхөөдэг ха юм. ... шэ дулаагаар хангаха та... ехэ мэргэжэлтэ Л. С. Хри... СССР-эй Уран зохёолшо... холбооной гэшүүн юм. ... сква, Ленинград, Эрхүү ... нуудта хэблэгдэһэн шүл... дэй табан номой автор ... но. Табяад онуудай тэн ... тэрэ институт дүүргэмсэр... сугтаа һураһан нүхэд... Братска ГЭС-эй барилг... хүдэлхэеэ ошожо, Эрхүү ... Братск хотонуудай хоор... хи элшэ хүсэнэй түрүүшын ... ни татаһан, инженерээр, ... рабаар хүдэлһэн, удаань ... нинградта аспирантурада ... раһан байгаа. 1960 он... Сибириин элшэ хүсэнэй ... ститудай эмхидхэгдэһэн... хойшо Л. Хрилев эндэ ... мэрилдэг юм.

ЧАЙКОВСКИИН ҺАНДАЛИ

ЭСТОНИИН ССР-эй Хаа... салу хотодохи далайн эрье... рэ байдаг һандалиин түүх... гын ара талада Чайковс... суута зургаадахи симфони... абтаһан нотын мүрнүүд ... лэгдэнхэй.

Композитор Балтикын эр... дэ амарха угаа дурагай... һан. 1867 ондо тэрэ Хаапсалу... да ерэжэ, эрье дээрэ эршо... урса гэр соо «Воевода» ... опероёо зохёон бэшээ һэн ... Тэрэ үеын хүнүүдэй домо... дурсаһанай ёһоор, Чайковс... ямаршье сагай уларилда ... бухэндэ эндэ ерэжэ, хэдэн ... соо байдаг байгаа. ... ходо пристаньдэ ерэжэ, ... лажа байһан загаһашадые ... радаг, арад зоной һаш... нүүдтэ хабаадалсадаг һэн ...

Чайковскиин дурасхал... һандали доломит шулууг... хэгдэнхэй. Бронзоор шүдхэг... һан композиторай дүрэ ... табигданхай.

МУЗЕЙ-ЗАПОВЕДНИК

XVI ЗУУН ЖЭЛЭЙ ... тектурын манай орон до... хи эгээл ехэ памятнигуудай ... гэн болохо Кострома... Ипатьевска һүмые һэльбэж... һажа дүүргэбэ. Урдандаа ... хүдэлдэг хүнүүдэй ам... байһан гэр, «мүнгэн ... палатанууд» эгээл һүүлдэ ... һабарилагдажа дүүргэгдэ... байгаа. Арадай уран гарта... искусствын таһаг, выстав... ба лекционно залнууд ... эндэ байрладаг юм.

700 жэлэй урда тээ һуури... табигдаһан Ипатьевска һү... оршондо XVI зуун жэлэй ... багта шулуун барилга... хэгдэжэ эхилээ һэн. Мүнөө ... бүгэдэ архитектурна ансам... лиин бүридэлдэ ороно. Ма... риальна ба соёлой үнэтэ ... хаг баялигууд энэ хэрэм ... хадагалагдажа байһан ... тэй. Эртэ урдын Русь түү... баримта мэдээнүүдые бидэн... тэ түхөөһэн Ипатьевска ... түүхэ-бэшэг эдэнэй дунда ...

Энэ һүмэ түүхын-архите... турна музей-заповедник боло... хой.

ЭНДЭ ХҮШӨӨНҮҮД МҮНДЭЛНЭ

РСФСР-эй уран зура... фондын Калугадахи скульпту... на фабрика соо мантан ... хүшөөнүүд бетоноор, метал... лаар хэгдэдэг юм.

Калугада бүтээгдэһэн скуль... туранууды барельефүүд... ороной олон хото городо... хаража болоно. М. И. Ка... най дүрсэ, Киргизэй ... герб болон бусад зүйл... эндэ хэгдэнхэй.

Мүнөө фабрикын ... айхабтар орёо, хүндэгэй ... дэлмэри бэелүүлхэнь — Си... риин сэрэгшэдтэ зорюул... жа, мантан томо горельеф ... дээр шудхагдаха юм. Энэ ... шөө 300 гаран дүрбэлжэн ... хэмжээнтэй. Тэрэ Новоку... хотодохи баатарнуудай ... жада табигдаха байна.

(ТАСС).

Редакторай орлогшо **М. Н. НИМАЕВ.**

Манай адрес, телефон...

Индекс: 670000, г. ... Удэ, ул. Ленина, ...
Телефоны: редактора ... 2-54-54, приемная—2-54... зам. редактора — 2.6... зам. редактора — ... отв. секретаря — 2 50.5... секретариат — 2-66.76 ... делы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства ... 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-32, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69 5... культуры и школ — 2 60 ... писем и селькоров—2-67-81 информации — 2-34-06, общественная приёмная ... 2-56 62 машинное ... 2-57 63 корректорская ... 2 35-95 фотолаборатория ... 2 33-61

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Залуу коммунист» — түрүү бэшэг. «Нооһо хайшалгада түгэс бэлэн» — суглуулбари. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд. Һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Партийна пропагандист» — КПСС-эй обкомой секретарь А. Бадневай статья. Мэргэжэлтын зүбшэл. Ароадахи табан жэлэй хараа зорилгонууд.

Гурбадахи хуудаһанда. «Түүхын ба соёлой памятнигуудые хамгаалга ба хэрэглэлгэ тухай» СССР-эй хуули. Түби дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Уншагшын мэдээсэлнүүд» — суглуулбари. «Елена Образцова дуулана» — Л. Бобровой статья.

СЭНХИР ЭКРАН

ПЯТНИЦА, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.00—«Марк Твенэй рассказууд»—богони зүжэгүүдэй телевизионно театр. 09.50—«Хүгжэмтэ абонемент». «Ород романс» 10.35—«Социалис реализм тухай» (үнгэтэ). 11.35—«Бидэнэр нааданабди, дууланабди» (үнгэтэ). 11.50—Забһарлалга. 12.00—Шэнэ һонин. 12.10—«Үхибүүдтэ—фильм». «Хуушан хэрэм» (6-дахи сери). 13.15—А. Яшин. «Угощаю рябиной»—фильм-концерт (үнгэтэ). 14.20—«Хүгжэмтэ абонемент». «Ород романс». 15.00—«Марк Твенэй рассказууд»—богони зүжэгүүдэй театр. 15.50—«Шахардуу байдал һуларуулга: ханинар ба дайсад»—баримтата фильм. 16.25—ЦТ-гэй ба ВР-эй эстрадно-симфоническа оркестрэй концерт (үнгэтэ). 17.30—Уран зохёолой уншалга. М. Стельмах. «Үнэн ба худал» (үнгэтэ). 18.00—«Время». 18.30—Забһарлалга. 18.40—«Залуушуулай адрес». 19.40—«Баатаршалгын» полевой почто. 20.10—«Марк Твенэй рассказууд»—богони зүжэгүүдэй театр.

Улаан-Үдэ. 21.00—Телевизионно һонин. 21.20 — «Элүүр энхэ байлга»—тележурнал (буряадаар). 21.45 — «Сэлэнгэ»—тележурнал (буряадаар).

«Орбита». 22.20—СССР-эй арадай артист Ю. Силантьевай хүтэлбэри доро ЦТ-гэй, ВР-эй эстрадно-симфоническа оркестрэй концерт (үнгэтэ). Ю. Гуляев, Л. Лещенко, В. Толкунова, И. Ильинский, Б. Попов гэгшэд концертдэ хабаадалсана.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.30—«Шонхорнууд»—телефильм. 18.50—«Улаан-Үдэ» хотын программа. 19.30—«Факел»—телевизионно зүжэг.

«Орбита». 21.00—Шэнэ һонин. 21.15—«Серенада» гэжэ инструментальна ансамблиин концерт (үнгэтэ) 21.45—«Шахардуу байдал һуларуулга: ханинар ба дайсад».

Улаан-Үдэ. 22.20—«Это непрестанное беспокойство»—хүгжэмтэ фильм.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР

Н-00641. Заказ № 01...